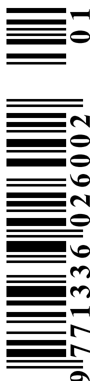
FÓRUM ARCHITEKTÚRY

Cena Dušana Jurkoviča 50

PRÍLOHA ČASOPISU
projekt
SLOVENSKÁ ARCHITEKTONICKÁ REVUE

1
JANUÁR/FEBRUÁR 2014
www.sasarch.sk
www.facebook.com/spolokarchitektov
VYCHÁDZA OD ROKU 1991

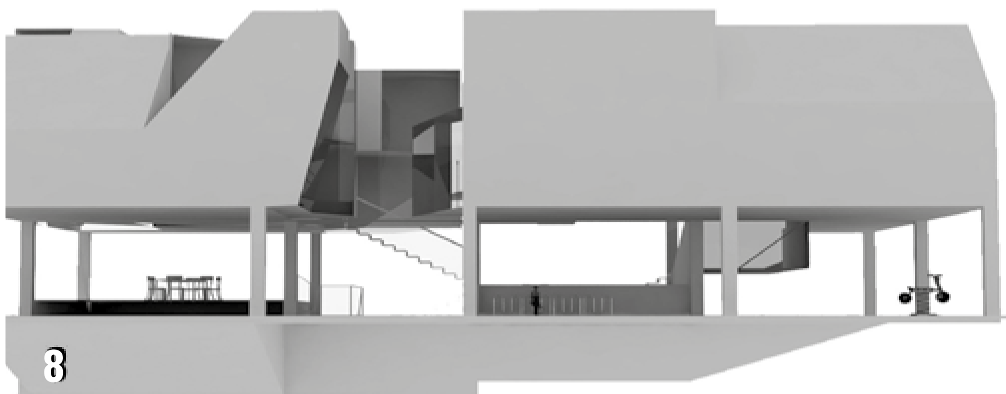

MULTIMEDIÁLNE KULTÚRNE CENTRUM „GAM“

... v Santiagu de Chile by mohlo slúžiť ako inšpirácia pre využitie našej rozhlasovej pyramídy. V budove rozhlasu existujú koncertné sály, štúdiá i voľné priestory pre výstavné galérie, design centrá, kongresové sály, mediatéky, reštaurácie, obchody s umením i relaxačné priestory. Pulzujúce centrum v Chile so svetovou náplňou vzniklo tiež adaptáciou inej pôvodnej funkcie zo sedemdesiatych rokov.

JÁN M. BAHNA

8

10

12

8

Júlia Kolláthová

Počas Zimného prieskumu VŠVU od 13. do 15. decembra 2013 si záujemcovia mohli pozrieť výsledky celosemestrálnej práce študentov Katedry architektonickej tvorby, ako sumár rozličných zadaní, riešení a rôznych pohľadov na architektúru.

10

Dominika Belanská

Štúdium architektúry obohatili o skúsenosť s netradičným zadaním z praxe v ateliéri Ústavu ekologickej a experimentálnej tvorby na Fakulte architektúry STU. Študenti sa venovali výskumu inovatívnych riešení pre nedávno znovuotvorenú Starú tržnicu.

12

Štefan Šlachta

To, čo bolo pred 25 rokmi nemysliteľné, je už dnes nie až také výnimočné. Na svetoznámej architektonickej škole ETH v Zürichu však doteraz veľa Slovákov nekončilo. Predstavujeme diplomovú prácu Jaromíra Antala.

Vydáva Spolok architektov Slovenska, člen UIA (Union Internationale des Architectes) vo Vydavateľstve SAS. Ročník XXIV.

šéfredaktor Vydavateľstva SAS: PhDr. Peter Mikloš, **redaktorka:** Mgr. art. Dominika Belanská
grafika: Fero Jablonovský, **realizácia:** FO ART, s. r. o.
adresa redakcie a inzercie: FÓRUM ARCHITEKTÚRY, Panská 15, 811 01 Bratislava 1, **tel.:** 0911 614 454, **fax:** 02/544 35 744
e-mail: redakcia_forum@sasarch.sk, **web:** www.sasarch.sk, www.facebook.com/spolokarchitektov
Vychádza s podporou Štefana Moravčíka.

Za obsah a pôvodnosť príspevku zodpovedá autor/autorka. Publikujeme aj názory, ktoré nemusia odrážať stanovisko redakcie.

Fotografia na obálke: Ján M. Bahna

ISSN 1366-0264

Stanovisko Spolku architektov Slovenska

K PRESTAVBE KAMENNÉHO NÁMESTIA V BRATISLAVE

Kamenné námestie v Bratislave je v posledných desaťročiach neuralgickým bodom celého mestského centra. Na jeho súčasný stav dopláca aj priľahlé Námestie SNP s historickým jadrom. Z výkladnej siene socialistického obchodu sa stáva nesúrodá sústava krásnych travertínových stien a polozbúraných okolitých stavieb okupovaných nevhodnými užívateľmi a funkciami. Súčasný stav komplexu, ktorý vzišiel z architektonickej súťaže v roku 1960 nedokáže plniť požiadavky centra hlavného mesta nového štátu, ktoré sa odvtedy za 53 rokov podstatne zmenilo celospoločensky a aj urbanisticky. Každá architektúra potrebuje po polstoročí nejakú údržbu a korekcie. Spolok architektov Slovenska už viackrát deklaroval potrebu vypísania medzinárodnej architektonickej súťaže na prestavbu Kamenného námestia, aby nevhodné formy jeho prevádzkovania a rušivé dostavby nehyzdili kvalitnú architektúru zo šesťdesiatych rokov a celé centrum mesta. Preto sa opätovne obraciame na mesto a investora s touto výzvou.

Elegantné formy obchodného domu, odeté do bieleho travertínu, poskytujú hru svetla a tieňov ako to kázal Le Corbusier, ale jeho uličky, neupravené plochy asfaltu, zeleň a pasáž sú bez života. Ústia do zásobovacej rampy a sú tak prázdne ako ich voľakedy v roku 1960 nakreslil v perspektívach Karol Rosmány. Mladí aktivisti svojimi piknikmi upozorňujú na úpadok námestia a na neschopnosť priestorov areálu vniesť život do mesta. Veľká terasa nad námestím s bazénom a fontánou nežije a nikdy nefungovala podľa autorovho zámeru. Guľaté zábradlia travertínov na zatvorenej rampe nehladia davy návštevníkov. Efektná rampa ja zablendovaná drevenými dostavbami. Takzvanú mestskú triedu – Špitálsku lemujú pochybné stánky. Hotel Kyjev je zo zadnej strany najefektnejší na fotografiách zo zásobovacej rampy. Jeho 3 metrový modul s deravou hliníkovou fasádou nevyhovuje súčasným hotelovým normám. Interiéry zo sedemdesiatych rokov, na ktorých sa podieľal tím architektov, sa už ošúchali a balkanizovali.

DOCOMOMO Slovakia pripravilo nevhodne štylizovanú žiadosť o zapísanie celého areálu do zoznamu pamiatok. Najvzácnejšou časťou komplexu je obchodný dom Prior a ten by bol možno prešiel aj u pamiatkových orgánov. Na jeho stavbe sa vyvíjali v šesťdesiatych rokoch všetky technické novinky, nábytok pre obchodné domy, výklady, stropy, dlažby. Pomaly zaniká aj holandská reminiscencia vo forme zvonkohry. Stavby obchodu sú založené na premenách a aktualizácii outfitu i interiérov. Reagujú na požiadavky trhu. Dnes je už aj obchodný dom sústavou značkových obchodov. Ikonu Internacionálneho štýlu nie je vhodné si privlastniť ako pamiatku, keď kópie Lever Housu obleteli celý svet a aj kodanský Hotel SAS má veľa spoločných znakov s pôvodným Hotelom Slovakia, neskôr Kyjevom. Pre komplexnosť spomenieme viaceré menej podarené kópie hotela na Slovensku od Bojníc, Banskej Bystrice, Spišskú novú Ves až po Košice. Internacionálny štýl bol založený na opakovaní vzorových ikon, cez ktoré sa po druhej svetovej vojne šíril po svete americký životný štýl s ekonomickou pomocou v rámci Marshalovho plánu.

Areál Kamenného námestia bol založený na negácii tradičných urbanistických štruktúr. Vyžiadal si veľkoplošné asanovanie pôvodnej zástavby, ktorú nahradil solitérmi, komponovanými efektne, ale bez hľadania vzťahu k histórii, susediacim uliciam, pasážam, blokom a štruktúram. Historici konštatujú, že moderná architektúra zbúrala po vojne viac domov ako samotná vojna. Víťazný súťažný návrh bol vtedy jednoznačne najprogresívnejší, inšpirovaný svetovými ikonami Internacionálneho štýlu. Vzorom pre architektov bol vtedy zbombardovaný Rotterdamm. Tam bolo možné rozvinúť modernú architektúru bez väzieb na históriu. Tak sa travertínový obchodný dom De Bijenkorp od architekta Breuera stal vzorom pre Prior a Hotel SAS v Kodani od Jacobsena pre hotel. Boli to dobré vzory, len v Bratislave bolo pre výstavbu hotela a obchodného domu potrebné vybúrať veľkú časť centra mesta.

Vojnové rany Rotterdamu sú dávno zacelené. De Bijenkorp je dostavaný, ale naše centrum je stále nesúrodým torzom. Jeho katarzia sa umelo naťahuje protestami rôznych skupín, ktoré sa tešia, že úpadok námestia zasa o rok predĺžili. Komplex sa staval 18 rokov. Za tú dobu sa aj v Bratislave veľa zmenilo. Prior sa otváral na jeseň v roku 1968 za asistencie armády ako druhý moderný obchodný dom na Slovensku po košickom Priore. Hotel Kyjev dokončili k majstrovstvám sveta v krasokorčuľovaní v roku 1973 a tzv. spojovaciu dvojpodlažnú budovu, ktorá sa veľmi zmenila oproti súťažnému návrhu, v roku 1978. Prvé kritiky urbanizmu tej doby sa objavili už koncom sedemdesiatych rokov. Takže už tri desaťročia drží tento zakonzervovaný koncept v patovej situácii centrum mesta. Čakanie na Godota neprospieva ani architektúre. Kríza sa prehĺbila po zmene spoločenskej štruktúry, kedy sa objavili prvé pokusy o zásadnú prestavbu areálu.

Táto elegantná kompozícia čistých hmôt sa ani po desaťročiach nedokázala integrovať do mesta. Stále tam stojí oblepená bilboardami a znehodnocovaná nevhodnými dostavbami, ktoré nadväzujú na uličné fronty. V centre nie je doriešená hromadná doprava i parkovanie. Frekvencia dopravy sa znásobila. Idea mestskej triedy vedúcej centrom bol omyl naivného urbanizmu tej doby. Hotel pre nevyhovujúcu prevádzku a malú návštevnosť zatvorili. Na námestí, ktoré námestím nikdy nebolo sa potulujú bezdomovci a veksláci. Obchodný dom obostavali divné domy realizované podľa platného územného plánu zóny. Fungujú tam čín-

ske obchody. Spolu so zbytkami funkcionalistickej zástavby z tridsiatych rokov, ktorú pri všetkej snahe a osobných stykoch nedokázal zbúrať ani vtedajší stavebný úrad, dotvárajú deštruovaný obraz centra. Paralyzované je parkovanie. Nie je tu kultúra a ani obchody so službami, priestory pre relax, pobyt i bývanie. Je to už nedôstojné miesto v centre hlavného mesta Slovenska, ktoré paralyzuje život aj v nadväzujúcich uliciach a priestoroch až po historické jadro. Udržiavanie svojho diela v takomto stave si určite nepraje ani autor pôvodného projektu.

Po 53 rokoch je snáď doba zrelá na korekciu centra mesta. Tak ako v roku 1960 sa vybrala najlepšia idea veríme, že aj v roku 2014 vyjde z architektonickej súťaže nová predstava centra Bratislavy. Musí to byť hlavne multifunkčné centrum. Už nestačí len obchod. Preto považujeme za potrebné získať nové názory od architektov na prestavbu centra Bratislavy v medzinárodnej architektonickej súťaži. V roku 1960 stačili na to slovenskí architekti, pretože sme žili v uzatvorenej enkláve socializmu. Dnes, keď sme súčasťou Európy je vhodné hľadať ideu rekonštrukcie mesta v širšom teritóriu. Nikto z nás netúži po búraní kvalitnej architektúry zo šesťdesiatych rokov, preto doporučujeme hľadať formy jej záchrany a oživenia. Vyzývame investora a magistrát k príprave medzinárodnej súťaže na riešenie areálu Kamenného námestia. Investor má skúsenosti s prípravou takejto súťaže. Je potrebné pripraviť kombinovanú súťaž s vyzvaním významných zahraničných a domácich ateliérov a prístupnú aj mladej generácii. Zahraniční architekti spolu s našimi prinesú určite nový pohľad na centrum Bratislavy. Súčasne je dôležité nominovať objektívnych a skúsených porotcov bez záväzkov k investorovi. Takto by mala z víťazných návrhov vzniknúť idea, ktorá by integrovala existujúce objekty do novej koncepcie a bola základom pre zmenu územného plánu zóny. Súčasný územný plán zóny bol v tejto časti rozpačitý a je už prekonaný. Sám autor arch. Matušík so svojimi priateľmi ho odsúdil na verejnom prerokovávaní v roku 2007. Teraz sa spolu s tímom doc. Moravčíkovej na tento dokument odvoláva. Nevadí im pochybné obostavovanie obchodného domu, mŕtve pasáže, uzatvorenie efektnej, nepoužívanej travertínovej rampy a pochybné dostavby i nadstavby vo vnútroblokoch.

Napriek určitej spoločenskej averzii k obchodným centrám aj u nás vznikol Centrál, kde je multifunkčný mestotvorný charakter integrovaný do koncepcie. Investor už v minulosti predstavil veľkorysý návrh anglického ateliéru BDP. Bolo to vtedy trochu „silné kafe" pre Bratislavu, takže projekt nemal šancu sa presadiť. Bol to projekt so súčasnými parametrami a iným priestorovým konceptom. Predpokladal asanáciu veľkej časti súčasného komplexu. Jeho priestorová idea však bola a je použiteľná aj pri zachovaní častí pôvodnej zástavby. Projekt zo 60. rokov vkladal do mesta elegantnú kompozíciu hmôt negujúcu však pôvodnú mestskú štruktúru. Moderna predpokladala likvidáciu pôvodnej historickej štruktúry mesta. Projekt zo súčasnosti už má ambície vniesť do centra kompozíciu mestských priestorov od ktorých sa bude rozvíjať širšia mestská štruktúra. Veríme, že príklady rekonštruovaných centier Manchestru, Liverpoolu, Bristolu či Belfastu a ďalších európskych miest dokážu postupne osloviť aj Slovákov. Veď viacerí v týchto mestách pracujú a spoznali priestorové štandardy takýchto obnovených centier.

Všetci súdni obyvatelia mesta si uvedomujú potrebu rekonštrukcie centra Bratislavy. Nikto z nás nehovorí o bezdôvodnom búraní hodnotných objektov. Z historickej vrstvy minulých storočí a medzivojnovej prvej moderny tam zanechala moderna šesťdesiatych rokov len torzá. Súčasná moderna veríme, že bude inteligentnejšia a pokúsi sa zakomponovať objekty z tridsiatych i zo šesťdesiatych rokov do nového konceptu. Európske mestá, ku ktorým radíme Bratislavu, vznikli vrstvením slohov a kultúr. Každá doba prispela k ich originálnemu obrazu svojim dielom.

V Bratislave 26.11. 2013

prof. Ing. arch. JÁN BAHNA, akad. arch., prezident SAS
prof. Ing. arch. ŠTEFAN ŠLACHTA, PhD., viceprezident SAS
Spolok architektov Slovenska

KAMENNÉ NÁMESTIE V BRATISLAVE

Problematika súčasného stavu i budúcnosti Kamenného námestia bola v októbri 2013 opäť otvorená na pôde Hlavného mesta Bratislavy. Mestské zastupiteľstvo malo rozhodovať o odpredaji pozemkov na námestí , ktoré sú vo vlastníctve magistrátu. Bod o predaji námestia bol stiahnutý z rokovania po reakcii verejnosti – formou otvoreného listu, výziev, verejných vystúpení, či stanovísk pre médiá vyjadrili mnohí zástupcovia odbornej obce i širokej verejnosti nesúhlas s postupom magistrátu a obavu z dôsledkov privatizácie verejného priestoru.

Publikujeme názory niektorých zainteresovaných odborníkov a inštitúcií, ktoré spísali vo forme pripomienok k Urbanistickej štúdii Kamenné námestie, ktorú vypracovalo architektonické štúdio Siebert + Talaš pre súkromného investora Lordship, a.s., a ktorá bola na pôde magistrátu verejne prezentovaná 25. 11. 2013.

Pripomienka FA STU k Urbanistickej štúdii Kamenné námestie

Vážený pán primátor,
oboznámili sme sa s predloženou Urbanistickou štúdiou Kamenné námestie. Znepokojuje nás v textovej časti uvedenej štúdie prezentované hodnotenie cenných architektonických diel 20. storočia (komplex hotela Kyjev a obchodného domu Prior, dnes Tesco MY), ktoré sa nachádzajú v danej lokalite a sú predmetom jej riešenia. Predložená urbanistická štúdia definuje uvedené objekty na str. 10 ako „podmienečne a čiastočne vhodné objekty pre ďalšie využitie".

Fakulta architektúry STU v Bratislave, ako vrcholná vzdelávacia a vedecká inštitúcia, sa spolu a ďalšími významnými výskumnými pracoviskami Slovenskej republiky – Slovenskou akadémiou vied, Univerzitou Komenského v Bratislave a Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave – podieľala na výskumoch zameraných na dané územie a objekty. Výsledky výskumu jasne preukázali nespochybniteľné hodnoty budov bývalého obchodného domu Prior a hotela Kyjev.

Vyhodnotenie analýz alternatívnych urbanistických riešení, prezentovaných na stranách 19 až 22, považujeme za problematické. Ako vhodné sú v návrhovej časti uvádzané len alternatívy, ktoré uvažujú s úplnou asanáciou objektov, respektíve s asanáciou ich zásadnej časti. Takto vyhodnotené alternatívy a na náklade toho spracované varianty riešenia, prezentované na strane 31, ignorujú uznané hodnoty architektonického dedičstva mesta Bratislava, vnímané ako významné prejavy architektúry neskorého modernizmu na Slovensku a zaradené i do medzinárodného registra DOCOMOMO. Navyše, prezentované varianty, v rámci textovej a grafickej časti, sú predovšetkým schémami maximalizácie využitia územia, ktoré nie sú zárukou novej kvality cenného územia centra mesta.

Preto považujeme za obzvlášť problematické navrhovať, na základe uvedených variant, zmeny ÚPZ Dunajská, jej textovej či grafickej časti, či na základe nich pripraviť podklady pre verejnú urbanisticko-architektonickú súťaž, ktorú považujeme za základ pre transparentný proces rozhodovania o budúcej revitalizácii územia.

doc. Ing. arch. ĽUBICA VITKOVÁ, PhD.
dekanka Fakulty architektúry STU v Bratislave

Pripomienky DOCOMOMO Slovakia k štúdii Kamenného námestia

Vážený pán primátor,
predložená Urbanistická štúdia Kamenného námestia na základe skratkovitej a odborne nepodloženej analýzy uvádza viacero hodnotných architektonických diel v danej lokalite za „podmienečne a čiastočne vhodné objekty pre ďalšie využitie" (s. 10.). V analýze možností urbanistického riešenia (s. 19 až 22.) potom varianty, v ktorých by boli architektonické objekty obchodného a hotelového komplexu zachované, označuje za „nevhodné riešenie" alebo ako „čiastočne vhodné riešenie" a v návrhovej časti štúdie s nimi vôbec nepracuje.

Obchodný dom a hotel patria pritom medzi najvýraznejšie prejavy architektúry neskorého modernizmu na Slovensku. Súčasne ide o najvýznamnejšie dielo architekta Ivana Matušíka, ktorý patrí k najlepším slovenským architektom vôbec. Podľa hodnotenia širokej domácej a zahraničnej odbornej obce patrí toto dielo medzi vrcholné stavby architektúry 20. storočia nielen na Slovensku ale aj v medzinárodnom kontexte. Svedčí o tom aj fakt, že od roku 2003 je obchodno-spoločenský komplex na Kamennom námestí zaradený do medzinárodného registra DOCOMOMO. Organizácia DOCOMOMO (Documentation and Conservation of Modern Movement Architecture, Sides and Neighbourhoods) je poradným orgánom medzinárodnej organizácie UNESCO, ICCROM a Európskej komisie pre oblasť architektonického dedičstva 20. storočia. Zaradenie spomínaného komplexu do tohto svetovo uznávaného zoznamu je významným ocenením pre naše mesto a krajinu.

Zachovanie a obnova budov bývalého obchodného domu Prior a hotela Kyjev predstavuje obrovský potenciál pre sociálne, kultúrne ale aj ekonomické zhodnotenie Kamenného námestia ako unikátneho hodnotného historického priestoru, na ktorý môžu byť obyvatelia hlavného mesta, ale aj celej krajiny právom hrdí.

Žiadame preto, aby sa v rámci štúdie narábalo s budovami Obchodného domu a hotela na Kamennom námestí s primeranou úctou a rešpektom, ktoré zodpovedajú ich architektonickým a spoločenským hodnotám.

Žiadame:

- aby spracovateľ rešpektoval a do svojho riešenia zapracoval výsledky výskumu, ktorý na tomto území realizovali špičkové výskumné pracoviská Slovenska ako je Slovenská akadémia vied, Fakulta architektúry STU, Univerzita Komenského či Vysoká škola výtvarného umenia, ktoré boli publikované v odbornej literatúre a jasne preukázali nespochybniteľné hodnoty budov bývalého obchodného domu Prior a hotela Kyjev;
- aby spracovateľ rešpektoval a do svojho riešenia zapracoval skutočnosť, že budovy bývalého obchodného domu Prior a hotela Kyjev predstavujú významnú súčasť kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky, sú súčasťou pamiatkového fondu SR a súčasťou oficiálne uznaného Medzinárodného dedičstva moderného hnutia, nemožno ich preto búrať ani nahradiť inou stavebnou substanciou;
- aby spracovateľ predložil také variantné riešenia, pri ktorých budú vždy rešpektované a zachované existujúce budovy bývalého obchodného domu Prior a hotela Kyjev.

Vážený pán primátor, súčasne apelujeme na Vás, ako primátora hlavného mesta, ktorý je zodpovedný za proces plánovania výstavby v meste, aby ste vo vzťahu k spracovateľovi štúdie a k súkromnému vlastníkovi časti nehnuteľností na Kamennom námestí hájili hodnoty nášho spoločného kultúrneho dedičstva.

V Bratislave, 27. 11. 2013

Doc. PhDr. DANA BOŘUTOVÁ, PhD.
prof. Ing. arch. MATÚŠ DULLA, DrSc.
PhDr. KLÁRA KUBIČKOVÁ, PhD.
Ing. arch. ĽUBOMÍR MRŇA
Ing. arch. ELENA SZOLGAYOVÁ
doc. Dr. Ing. arch. HENRIETA MORAVČÍKOVÁ
Ing. arch. KATARÍNA ANDRÁŠIOVÁ, PhD.
Mgr. PETER SZALAY, PhD.
Ing. arch. MÁRIA TOPOLČANSKÁ, PhD.

DOCOMOMO Slovakia
združenie pri Spolku architektov Slovenska

Pripomienky k Urbanistickej štúdii Kamenné námestie

Z predloženej urbanistickej štúdie areálu Kamenného námestia autorov M. Siebert a J. Talaš nie je jednoznačne zrejmý budúci osud areálu hotela Kyjev a OD Prior (Tesco) architekta Ivana Matušíka. Štúdia ako podklad pre podmienky urbanisticko – architektonickej súťaže tohto územia musí otázku zachovania Matušíkovej architektúry jasne deklarovať a nie ju nechať na prípadné zváženie súťažiacich.

Žiadame preto zapracovať do štúdie a tým následne do podmienok urbanisticko – architektonickej súťaže zachovanie areálu Matušíkovho Prioru a Kyjeva, t.j. neprípustnosť jeho demolácie. V štúdii definované objemové a plošné parametre a koeficienty budúcej zástavby majú zachovanie Matušíkovej architektúry umožniť. Akékoľvek úpravy v jeho okolí, v jeho objeme či priestorovej osnove musia zachovať jeho komplexné charakteristické črty. To preto, že pokladáme túto architektúru za špičkové dielo povojnovej slovenskej moderny zrovnateľné s inými vynikajúcimi zahraničnými architektúrami tej doby.

Nie sme idealistickí zástanci ochrany všetkej jestvujúcej historicky staršej či novšej stavebnej substancie mesta. Zanikanie stavebného objemu a nahrádzanie novým je prirodzenou podobou rozvoja mesta. Sú však architektúry, ktorých odstránenie je výraznou kultúrnou stratou, ktorá nie je nahraditeľná akokoľvek atraktívnymi ekonomickými či inými prínosmi. Zbavovanie sa takýchto architektúr znamená stratu vlastnej identity, ktorú si historicky mladá slovenská spoločnosť a jej kultúra nemôže dovoliť.

Ing. arch. PAVOL PAŇÁK
Ing. arch. MARTIN KUSÝ

WOOD. BUILDING THE FUTURE

Medzinárodná roadshow po európskych mestách

Materská škola, Schukowitzgasse, Viedeň. Foto: Hertha Hurnaus

Myšlienkou medzinárodnej roadshow je umiestiť drevo ako stavebný materiál presne tam, kde bude v budúcnosti zohrávať veľkú úlohu – a to v centrách miest. Technické výdobytky posledných rokov umožňujú úplne nové spôsoby výstavby s použitím dreva a tým predurčujú tento dorastajúci materiál na náročné stavebné úlohy práve v mestách. Rozrastajúce sa mestá kladú vysoké požiadavky na uvážené zahusťovanie, energetickú sanáciu a sofistikované vytváranie obytných priestorov. Súčasne však otázky ochrany klímy, ktoré sú čoraz akútnejšie a intenzívnejšie, vyžadujú ekologicky prijateľné spôsoby výstavby. Drevo ponúka zodpovedajúce riešenia. Vývoj moderných materiálov a logistika výroby spôsobili revolúciu v oblasti drevostavieb. Jeden z najstarších stavebných materiálov prináša nové perspektívy pre architektúru a mestské plánovanie – ekologicky, udržateľne a mestsky.

WOODBOX uprostred mestských centier názorne ukáže kompaktnú, mobilnú výstavu potenciálov progresívnej drevenej architektúry v Európe. Je križovatkou WOODDAYS (Dni dreva), ktoré sa venujú možnostiam dreva ako stavebného materiálu v mestských oblastiach v rámci dialógov, prednášok a „best practice" podujatí. Prvé zastávky, ktoré v rámci tour iniciovala a stanovila na dobu viacerých rokov organizácia proHolz Austria sú Piazza Cordusio v Miláne (21. – 31. 3. 2014), Nám. Ľ. Štúra v Bratislave (25. 4. – 5. 5. 2014), a Mestni trg v Ľubľane (8. – 21. 5. 2014).

WOODBOX je kompaktná, mobilná výstava, ktorá ukazuje technické, výtvarné a ekologické možnosti výstavby z dreva. Prostredníctvom približne 50 realizovaných architektonických projektov WOODBOX prezentuje, ako sa realizuje výstavba z dreva v nových dimenziách počínajúc drevenými nosnými konštrukciami s veľkým rozponom, až po výstavbu výškových budov, ako aj rozšírenie jestvujúcich stavieb, zahusťovanie obytných priestorov a sanáciu inovatívnym spôsobom pomocou dreva. Zároveň zdôrazňuje, akú pozíciu a hodnotu zaujíma drevo aj vo verejných stavbách. Prevažná väčšina prezentovaných vzorových projektov pochádza z nemecky hovoriacich krajín, mnohé z nich z Rakúska, ktoré je vnímané ako ,,krajina priekopníkov" v rámci výstavby z dreva.

Vychádzajúc z rakúskeho know-how a taktiež špecifických skúseností v Nemecku a Švajčiarsku by mala byť roadshow WOOD. BUILDING THE FUTURE príspevkom pre rozšírenie a prepojenie stavieb z dreva v Európe. Iniciátorom a nositeľom je organizácia proHolz Austria spoločne s mnohými ďalšími medzinárodnými partnermi.

WOODDAYS je séria podujatí zahŕňajúca dialógy, prednášky a „best-practice" podujatia na tému rastúcich miest, rozumného zahusťovania výstavby, energetických sanácií a inteligentnej tvorby obytného priestoru. WOODDAYS vytvárajú predpoklady pre myšlienku vytvorenia siete. Rôzne podujatia od mestského dialógu až po architektonický kongres, ktoré sa uskutočnia vo všetkých navštívených mestách v rámci turné, ponúkajú jedinečnú, medzinárodnú platformu pre dialóg. Cieľom je spojiť politiku a úrady, architektúru a plánovanie, drevospracujúci priemysel a stavebné firmy, ako aj vedu a výskum. V spoločnej výmene názorov a ideí ide o to, aby sa vytvorili stabilné siete a vytýčili také rámcové podmienky, za ktorých bude môcť drevená výstavba uspieť. Počas architektonických kongresov ako ďalšieho prvku WOODDAYS predstavujú medzinárodní architekti a architektky vynikajúce príklady modernej architektúry z dreva.

Medzinárodné partnerstvo

S myšlienkou a smerovaním WOODBOX prišiel Hermann Kaufmann, architekt a priekopník stavieb z dreva, ako aj profesor odboru stavieb z dreva na Mníchovskej technickej univerzite. WOODBOX je častou samostatnej veľkej výstavy ,,STAVAŤ S DREVOM – Cesty do budúcnosti", ktorá bola prezentovaná v rokoch 2011/12 v Pinakotéke v Mníchove, ako aj v rokoch 2012/13 v Dome umelcov vo Viedni a v oboch prípadoch sa dočkala výnimočne vysokej návštevnosti.

Administratívne celky Miláno, Bratislava a Ľubľana sa ako lokálni partneri aktívne podieľajú na tejto akcii. So spoločným zámerom podporujú tieto podujatia aj národné zväzy architektov, inžinierov, zväzy drevospracujúceho priemyslu, odborne relevantné univerzity, ako aj rozhodujúce firmy európskeho drevospracujúceho priemyslu.

Wood. Building the Future je iniciatíva zo strany proHolz Austria v spolupráci s odborom stavebníctva z dreva Mníchovskej technickej univerzity. Iniciatívu podporuje Zväz európskeho piliarskeho priemyslu (EOS) a Zväz európskych výrobcov veľkoplošných materiálov (EPF).

zdroj: tlačová správa

www.wooddays.eu

WOODDAYS v Bratislave

Otvorenie výstavy WOODBOX
25. 4., 11:00, Nám. Ľ. Štúra, Bratislava

Trvanie výstavy WOODBOX
25. 4. – 5. 5.2014, Nám. Ľ. Štúra, Bratislava – otvorené denne od 10:00 – 22:00, vstup voľný

Mestský dialóg „Wood Growing Cities"
25. 4., 14:00 – 16:00, Priestory Novej radnice, Bratislava

Architektonický kongres „Wood. Building the Future"
28. 4., 14:00 – 18:00, Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca, Bratislava

Obytný dom a obchodné stredisko Badenerstraße, Zürich. Foto: pool Architekten, Giuseppe Micciche

Polo Tecnologico, Reggio Emilia. Foto: promolegno, Schulte

MULTIMEDIÁLNE CENTRUM V SANTIAGU DE CHILE

Inšpirácia pre našu rozhlasovú pyramídu

Na Alamede, hlavnej dopravnej osi centra Santiaga de Chile púta pozornosť monumentálny objekt, obložený cortenovými perforovanými plechmi. Svojou orientáciou, konzolovým vyložením i monumentalitou trochu evokuje našu plechovú galériu na nábreží. Jeho konzola je však decentnejšia a proporčnejšia. Upútal nás život a hudba, ktorá sa valila z voľného prekrytého priestoru uprostred centrálneho objektu. Narazili sme na multimediálny komplex Centro Gabriele Mistral – GAM.

Objekt, respektíve komplex budov pôsobí na prvý pohľad veľmi súčasne. Jeho skelet však prezrádza starší koncept. Centrum má už za sebou bohatú históriu. Bolo postavené v roku 1972 ako kongresové centrum ku konferencii UNCTAD za komunistickej vlády Aliendeho. Po Pinochetovom puči v roku 1973 slúžilo ako kultúrne centrum. Vo výškovej 22-podlažnej budove sídlilo ministerstvo obrany. Pôvodne mala jeho výstavba pokračovať. Na vedľajšej parcele ešte trčia monumentálne stĺpy.

Centrum bolo po roku 2006 rekonštruované a v roku 2010 otvorené ako multimediálne Centro Gabriele Mistral – GAM, pomenované podľa prvej nositeľky Nobelovej ceny za literatúru z Južnej Ameriky, poetky Gabriele Mistral, ktorá dostala cenu v roku 1945. Architektom sa podarilo vytvoriť priestorový koncept, ktorý poskytuje priestory pre divadlo, tanec, hudbu, vizuálne umenie, film, design, architektúru i výtvarné umenie. Centrálne prekryté námestie je plné života a často aj hudby, vstupuje sa odtiaľ do jednotlivých sál i výstavných priestorov. Na hornom poschodí sa nachádza knižnica a študijné centrum Gabriele Mistral. V parteri sú reštaurácie rôznych kategórií, obchody s umením, čílskym vínom i suvenírmi.

Centrum upúta svojím životom a aktuálnosťou programu. Výstavy z celého sveta, aké sa k nám nikdy nedostanú. Hudba rovnako atraktívna. Súčasné tanečné produkcie. Škola tanga. Živé koncerty. Centrum je veľkosťou možno väčšie, ale priestorovou štruktúrou zrovnateľné s našimi monumentami zo sedemdesiatych rokov. Naša rozhlasová pyramída je ako ušitá pre adaptovanie na multikultúrne, multimediálne centrum. Má koncertné sály, štúdiá, átriá a voľné priestory pre rozvinutie galérií, múzeí, design centra, kongresových sál, knižnice i reštaurácií, dokonca relaxu. Využitie tohto objektu pre administratívu rozhlasu a televízie je v súčasnosti neúnosné.

Teraz je tu otázka spolužitia multimediálnych disciplín a schopnosti objektu reagovať na požiadavky doby. Po kom by sa takéto naše centrum malo nazývať? Ktoré umenia by sa tu mohli integrovať? Máme vlastne nejakého uznávaného a vo svete renomovaného umelca, ktorého meno by mohlo takéto centrum niesť? Sme vôbec schopní prevádzkovať a naplniť takéto centrum na medzinárodnej úrovni?

JÁN M. BAHNA
Foto: autor

ZIMNÝ PRIESKUM na KAT VŠVU v Bratislave v akademickom roku 2013/14

Na rozdiel od bývalej dlhoročnej tradície na Vysokej škole výtvarných umení sa tento rok konali finálne obhajoby semestrálnych projektov pred Vianocami, 9. a 10. 12. 2013. Výnimkou neboli ani obhajoby prác študentov Katedry architektonickej tvorby (ďalej iba KAT).

Sériu prezentácií otvorili 28. 11. 2013 obhajoby projektov Konštrukcie v architektúre, ktoré každoročne absolvujú študenti 4. ročníka bakalárskeho štúdia pod vedením doc. Ing. Sabaha Shawkata, PhD. Odborná komisia hodnotila ako najúspešnejší projekt študentky Márie Novotnej, architektonickú štúdiu budovy internátu pre univerzitné mestečko vo švajčiarskom meste Lausanne, ktorá vznikla počas jej študijného pobytu v Indii na univerzite CEPT v Ahmedabade pod vedením dip. Arch Nitina Raje. Hlavnou zásadou pri navrhovaní internátnych buniek bolo zachovanie individuality študentov, ktorá sa odzrkadľuje v rôznych veľkostiach a dispozičných riešeniach izieb s možnosťou ubytovania jedného alebo viacerých študentov. Na úrovni prvého nadzemného podlažia sa nachádza dokonca bezbariérový byt. Potrebu socializácie a interakcie zabezpečujú spoločenské priestory, pochôdzna zelená strecha a exteriérové schodisko, ktoré okrem vertikálneho komunikačného prvku vytvára aj akýsi verejný priestor. Konzolová konštrukcia schodiska predstavuje vďaka navrhnutým lamelám najvýraznejší kompozičný prvok nielen západnej fasády, ale aj celej budovy (obr. 2.). Obytné priestory sú orientované na východ, severná a južná fasáda sa minimalizovala, vďaka čomu sa zabránilo tepelným stratám v zime a prílišnému prehrievaniu konštrukcie v letnom období.

Paralelne s ateliérovými prezentáciami prebiehali obhajoby Prípravného kurzu architektúry pod vedením Ing. arch. Zoltána Holocsyho, PhD. V zimnom semestri majú študenti prvého ročníka iných zameraní možnosť zvoliť si a absolvovať ako jeden z prípravných kurzov architektonickú tvorbu. Účastníci prvého kurzu mali za úlohu riešiť prechod medzi dvoma výškovými úrovňami ľubovoľnými architektonickými prostriedkami, pričom sa kládol dôraz na zadefinovanie priestoru a jeho ohraničenia a na určenie trasy pohybu. Okrem štúdia referenčných príkladov a odbornej literatúry sa mohli študenti zoznámiť so základnými kompozičnými prostriedkami architektúry. Počas kurzu testovali prostredníctvom pracovných modelov rôzne varianty riešenia. Dôraz sa pri tom kládol na kresebnú a modelovú dokumentáciu tvorivého procesu. Pri druhom kurze dostali účastníci zadanie navrhnúť pešiu lávku cez rieku Turiec v meste Martin. V súčasnosti delí rieka obchodnú zónu mesta na dve časti a prechod je možný iba veľkou obchádzkou. Práve preto sa museli študenti popasovať s úlohou ako vytvoriť lávku, ktorá sa citlivo napája na rekreačnú trasu vedúcu pozdĺž rieky, posilňuje vitalitu verejného priestoru, prípadne pridáva ďalšie nové funkcie a zároveň dokáže posilniť identitu miesta. Dôležitou súčasťou zadania bola aj otázka statického princípu v závislosti od zvoleného materiálu konštrukcie mosta.

V Laboratóriu architektúry (Labarch) pod vedením prof. Imra Vaška, akad. arch. a asistentky Mag. arch. Kristíny Rypákovej začínali študenti semester dvojtýždňovým workshopom Postav dom!, pri ktorom vychádzali z kocky 30 x 30 x 30 cm, ktorá predstavovala model rodinného domu v mierke 1:50. Náhodným losovaním ku každej strane kocky pridelili vlastnosti, ako typ geometrie (napr. zaoblený, šikmý, hranatý...), materiál (napr. betón, drevo, sklo...) a ďalšie vlastnosti (napr. žiariaci, horúci, drsný...), ktoré študenti museli na modeli v danej mierke vyjadriť a zároveň modifikáciou rôznych materiálov vytvoriť aj svoje vlastné typológie pre interiér domu. Na to nadväzovala ďalšia úloha – navrhnúť budovu kina, na ktorej študenti pracovali v dvoj- a trojčlenných tímoch. Zadanie kina otvorilo veľa otázok o tom, či dokážu byť informačné technológie 21. storočia ďalšou významovou vrstvou a dokonca aj pridanou hodnotou popri fyzickej materialite a ako dokážu ovplyvniť proces navrhovania. Študenti začínali štúdiom a analýzou referenčných príkladov kín, typológie, akustických princípov a spôsobov premietania. Nakoniec sa každý tím sústredil na princípy otestované pri workshope, na ktoré ďalej nabaľovali získané poznatky o kinách. Jedným z najúspešnejších projektov bol návrh Nory Žalúdekovej a Veroniky Miškovičovej, ktoré pracovali princípmi vrstvenia a porozity a svoj finálny návrh pre budovu kina umiestnili na území Kollárovho námestia v Bratislave (obr. 1.). Všetky tímy obhajovali svoje návrhy pred odbornou porotou s účasťou Mag. arch. Moritza Heimratha a Mag. arch. Adama Orlinského.

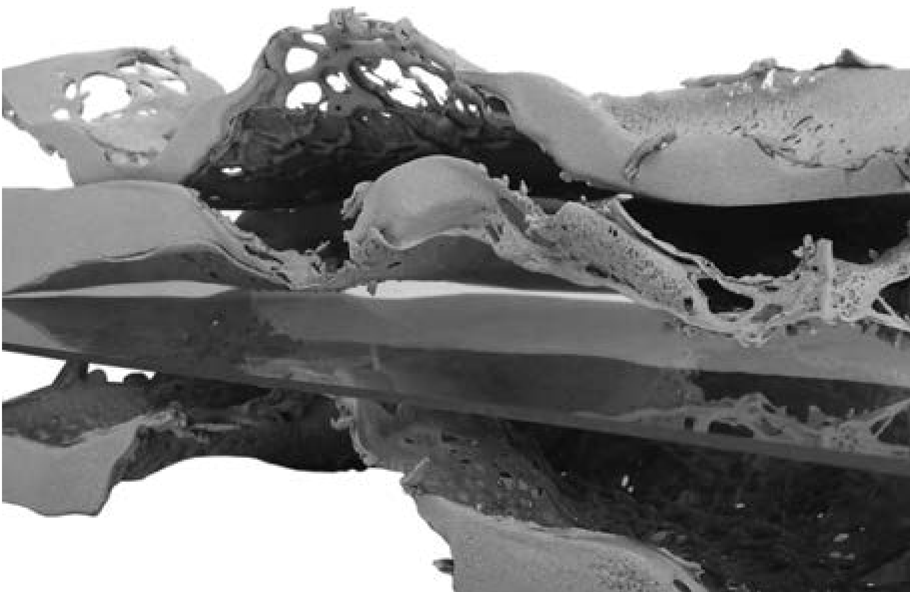
Ateliér architektúry III. pod vedením Ing. Jána Studeného, akad. arch. a asistenta Ing. arch. Benjamína Brádňanského sa pripojil k českému výhercovi súťaže o návrh národnej expozície v Československom pavilóne na 14. bienále architektúry v Benátkach, ktorým sa stal ateliér Kolmo.eu. Ing. arch. Martin Hejl a Ing. arch. Lenka Leššová z ateliéru Kolmo.eu pôsobia aj na Fakulte umení a architektúry Technickej univerzity v Liberci a spolu s doc. Dr. Ing. arch. Henrietou Moravčíkovou a Ing. arch. akad. arch. Iľjom Skočekom st. tvorili odbornú porotu pri finálnych obhajobách študentov. Študenti sa počas semestra zamerali na výskum a analýzu foriem kolektívneho bývania, konkrétne na panelové sídliská realizované v rokoch 1950 – 1989 na území dnešného Slovenska. Jednu časť výskumu tvorilo vykreslenie mapy sídlisk na území Slovenska. K tomu sa pripájal individuálny výskum jednotlivých študentov, ktorí sa zameriavali na špecifiká, jedinečnosti a vybraté problémy v rámci tematiky, najcharakteristickejšie pre naše územie. Zbierali, analyzovali a vyhodnocovali dáta na témy ako napr. vzťah panelového sídliska ku krajine a k mestu, nedostatky technickej infraštruktúry, historický vývoj typológie bytové domu a podobne. Najkladnejšie hodnotená bola práca študentov Juraja Slivku a Kristíny Juríkovej, ktorí sa zamerali na analýzu nerealizovaných, resp. nedokončených návrhov, na ich porovnanie s reálnym stavom a na hľadanie možného potenciálu ich ďalšieho rozvoja (obr. 5.).

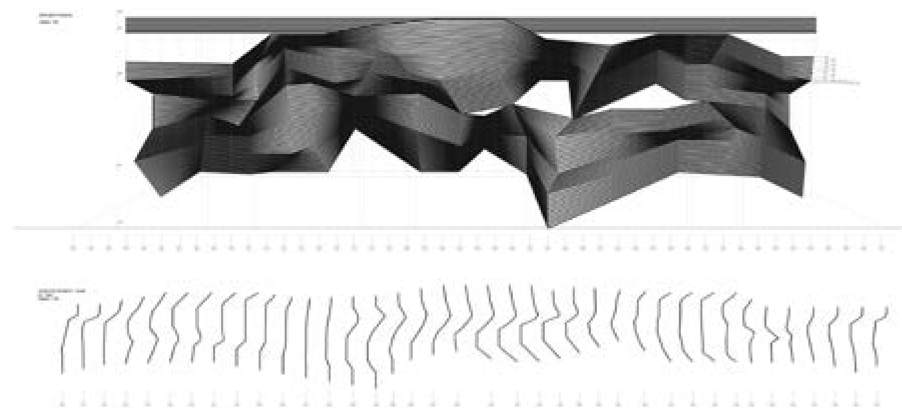
Študenti v Ateliéri architektúry II. pod vedením Mag. arch. Petra Steca, ArtD. pracovali v prvej časti zimného semestra s architektonickým diagramom ako s nástrojom nielen na analýzu a zapisovanie relevantných diel známych architektov, ale aj ako s kompozičným nástrojom na reorganizáciu a modifikáciu pôvodných návrhov, a tým pádom na vytvorenie nových projektov. Študenti skúmali a analyzovali vybrané precedensy pomocou diagramu 9-štvorcového gridu, ktoré prepisovali do priestorovej množiny 160 bodov, a do tabuľky s vybranými vlastnosťami. K týmto vlastnostiam potom priradili ich inverzné ekvivalenty a na základe týchto nových obrátených vlastností skonštruovali nový projekt inverzného domu. Jedným z najpozitívnejšie hodnotených projektov bol návrh študentky Terézie Števuliakovej, ktorá pracovala s precedensom domu Moriyama od architekta Ryue Nishizawu. Hlavným východiskom jej inverzného projektu bolo, že základnú ohraničujúcu kocku vymenila za Möbiovu pásku, ktorá stiera hranice medzi exteriérom a interiérom, medzi súkromným a verejným priestorom, a na ktorej usporiadanla jednotlivé funkčné celky s inverznými vlastnosťami (obr. 3.). V druhej časti semestra sa študenti pripojili k Ateliéru architektúry II. v skúmaní foriem kolektívneho bývania na území dnešného Slovenska.

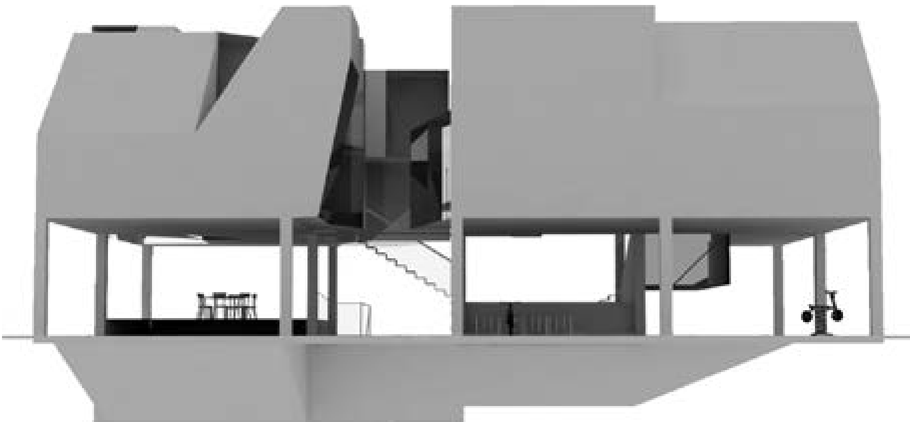
Študenti vo Virtuálnom štúdiu pod vedením doc. Ing. arch. Petra Hájeka, akad. arch. a asistenta Mgr. art Víta Haladu, ArtD. pokračovali v trénovaní svojich schopností architekta na ďalšom mentálnom trenažéri. Po minuloročnom hľadaní potenciálov územia bývalého kameňolomu dostali študenti tento rok zadanie Most/dom s neskoršou podtémou európskeho hlavného mesta na impulz Jana Tábora. Zadania vo Virtuálnom štúdiu predstavujú určitý extrém, sú plné rizík a ťažkostí. Nútia však študentov rozmýšľať nenaučenými schémami, podávať na prvé počutie jednoducho znejúce odpovede, ktoré však pri ďalšom rozvíjaní získajú obrovskú komplexnosť. Aj formálne sú silne zadefinované – každý študent má v rámci celkového systému svoj priestor, ktorý napĺňa vlastným individuálnym vstupom. Nebolo to inak ani pri zadaní Most/dom, pri ktorom sa o chápaní pojmu mosta debatovalo na viacerých úrovniach: most ako štruktúra spájajúca dva brehy rieky, most ako ostrov využívajúci skôr exkluzívny priestor medzi brehmi nad riekou, most ako inžinierska konštrukcia alebo ako abstraktná idea regálu slúžiaca na kotvenie rôznych dopĺňajúcich a obohacujúcich funkcií vo vzťahu k pôvodnému mestu. Semester sa začal zberom dát k problematike, skúmaním už existujúcich štruktúr mostov a hľadaním vhodného umiestnenia v rámci Bratislavy. Ako najvhodnejšie a zároveň najprovokatívnejšie sa preukázalo umiestnenie medzi Starým mostom a Mostom SNP ako rozšírenie existujúceho centra. Navrhovaná konštrukcia je akýmsi abstraktným regálom, diagramom, ktorý by sa mal v nasledujúcom semestri naplniť individuálnymi programami študentov a miestami sa stávať mostom, domom, ulicou, námestím či dokonca mestskou štruktúrou (obr. 4.).

Počas verejného prieskumu medzi 13. a 15. decembrom si záujemcovia mohli pozrieť výsledky celosemestrálnej práce študentov, ako sumár rozličných zadaní, riešení a rôznych pohľadov na architektúru.

JÚLIA KOLLÁTHOVÁ
doktorandka na Katedre architektonickej tvorby VŠVU

Obr. 1. Materiálové testy k návrhu kina – Nora Žalúdeková, Veronika Miškovičová (2. ročník) – Labarch

Obr. 2. Fasáda budovy internátu – Mária Novotná (4. ročník) – Konštrukcie v architektúre

Obr. 3. Inverzný dom – Terézia Števuliaková (3. ročník) – Ateliér architektúry II.

Obr. 4. Most/dom – vizualizácia jedného z testovaných umiestnení – Virtuálne štúdio

Obr. 5. Miestopis sídlisk – Juraj Slivka, Kristína Juríková (5. ročník) – Ateliér architektúry III

EXPERIMENTY
pre Starú tržnicu

Vzdelávanie budúcich architektov a architektiek sa na progresívnych architektonických školách obohacuje popri dokumentácii ideí modelmi a výkresmi o ďalšie metódy, ako architektonickú profesiu čo najlepšie priblížiť študentom, ako ich zoznámiť s procesmi navrhovania a realizácie a tiež ako využiť kreatívny potenciál akademického prostredia na prekonávanie hraníc disciplíny. Vznikli tak mnohé projekty, pri ktorých sa študenti učia na reálnych situáciách, vyvíjajú a realizujú použiteľné stavby, prototypy a inštalácie. Z mnohých spomeňme napríklad Letnú školu práce s drevom na Aalto University v Helsinkách, projekty pre verejný priestor na sídlisku Gropiusstadt na Katedre urbanizmu a architektúry (CUD) na Technickej univerzite v Berlíne, alebo jedinečný participatívny projekt internátu Katolíckej univerzity v Louvain (Lucien Kroll, 1970), pri ktorom boli študenti aktívnymi pramymi účastníkmi navrhovania i samotnej výstavby budovy internátu.

Na slovenských architektonických školách nie je tento edukačný prístup bežný (čo súvisí aj s jeho finančnou a organizačnou náročnosťou), ale príklady jeho uplatnenia v posledných rokoch stále pribúdajú – napríklad workshop Petra Steca a jeho ateliéru na KAT VŠVU, počas ktorého vznikla inštalácia výstavy Compact City pre 4AM Fórum pre architekturu a média v Brne, alebo intervencie Platformy 1:1 na FA STU, ktoré vznikli z iniciatívy študentov (Fórum architektúry č. 5, s. 14).

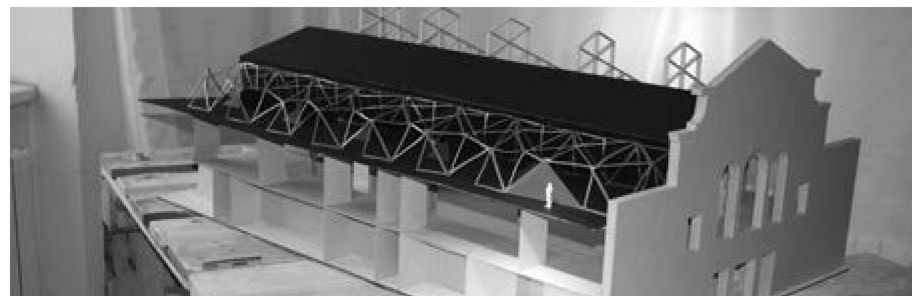

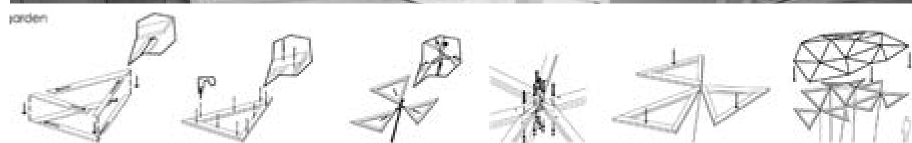
Študenti si svoje nápady overovali okrem tradičných médií vizualizácie aj prostredníctvom materiálových skúšok a na prototypoch v mierke 1:1. **Margaréta Szarková** (vľavo) a **Andrea Kobzová** (vpravo).

Najnovší pokus obohatiť štúdium architektúry o zaujímavé zadanie z praxe uskutočnil ateliér Ústavu ekologickej a experimentálnej tvorby na FA STU, ktorý pripravili prof. Julián Keppl, Mgr. art. Martin Šichman, Ing. arch. Lukáš Šíp, PhD. a Mgr. art. Martin Uhrík, PhD. Počas zimného semestra 2013/2014 sa spolu s desiatimi študentmi venovali výskumu inovatívnych riešení pre nedávno znovuotvorenú Starú tržnicu v Bratislave. „Chceli sme ukázať študentom, že práca architekta nekončí v momente, keď odovzdá dokumentáciu, ale že sa stará o projekt aj počas procesu realizácie. Študenti si vyskúšali prácu s rôznymi materiálmi, a to úplne zmenilo ich pohľad na tvorbou architektonického detailu," vysvetľuje doktorand Martin Šichman, spoluautor koncepcie ateliéru. „Študenti od začiatku komunikovali s manažmentom tržnice, združením Aliancia Stará tržnica, a s nájomníkmi. Na základe informácií od nich a podľa svojich záujmov si hľadali tému – objavovali svoje zadanie v rámci možností i problémov, ktoré v Starej tržnici našli. Následne toto zadanie rozpracovali, riešili a museli ho s minimálnym rozpočtom a maximálnym efektom dotiahnuť do realizácie - prototypu alebo fragmentu v mierke 1:1. Vzniklo tak desať odlišných projektov s rôznymi témami a výsledkami. Niektoré sa zaoberali solárnou energiou, iné akustikou alebo kultúrno-spoločenskými funkciami tržnice."

Namiesto ďalšieho projektu, ktorý by skončil „v šuflíku", si študenti otestovali, aké je spolupracovať s klientmi, boli motivovaní proaktívne hľadať potenciály a limity priestoru, testovať rôzne materiály a riešenia a napokon dotiahnuť svoj nápad do realizácie funkčného prototypu. Výsledky prezentovali na výstave v Starej tržnici počas podujatia Vianočný dobrý trh 21. 9. 2013.

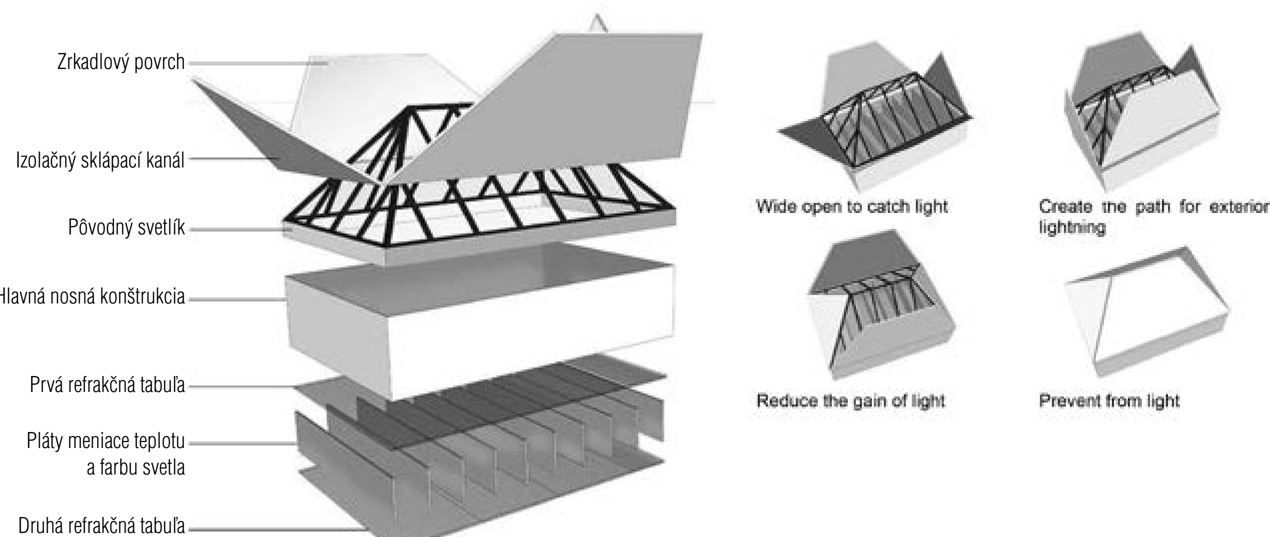
DOMINIKA BELANSKÁ

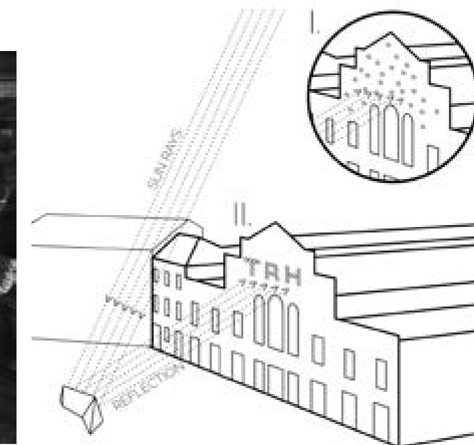

Katarína Šoltýsová: Projekt zimnej záhrady na streche Starej tržnice má za cieľ zlepšiť energetickú efektívnosť a ekologické hospodárenie budovy (napr. využitie daždovej vody) a vytvára priestor pre sociálnu interakciu a zdieľanie know-how.

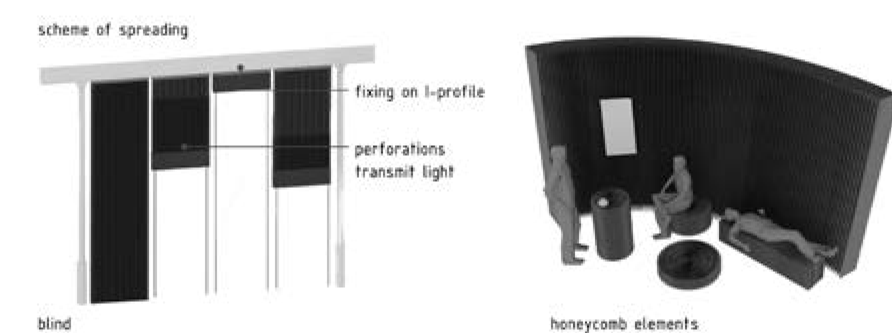
Lucia Trangošová: Adaptácia existujúcich svetlíkov na funkčné nástroje pri narábaní s denným svetlom, tepelnými ziskami a svetelnou atmosférou v interiéri tržnice.

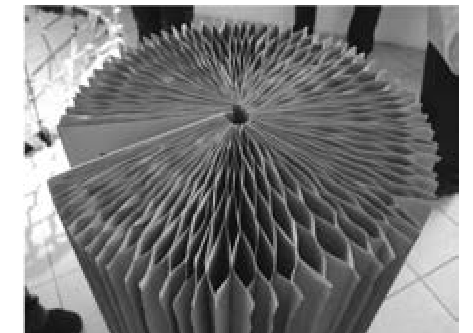

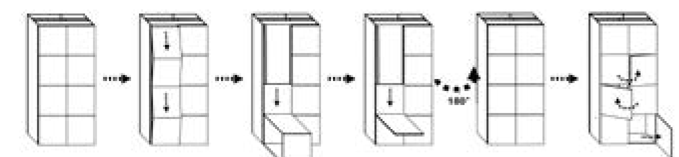
Michal Kotvan: Inštalácia na Námestí SNP využíva fyzikálne vlastnosti odrazu a pohybu svetla. Ako interaktívna hra obohacuje verejný priestor a púta pozornosť na budovu tržnice.

Pavlína Voštinárová: Flexibilné riešenie akustiky v tržnici pomocou panelov z recyklovaného papiera so štruktúrou včelích plástov a inštaláciou rezonátorov.

Matej Zelenay: Zariadenie druhého podlažia tržnice pohyblivým multifunkčným mobiliárom, ktorý poskytne priestoru žiadanú variabilitu a zároveň zjednotí jeho celkový výraz.

Dana Blaškovičová: Mobilné, navzájom spájateľné moduly z recyklovaných materiálov poskytujú miesto pre hru aj odpočinok.

Erik Vajgel: Multifunkčný mobiliár z použitých drevených paliet, umožňuje variabilné konfigurácie pre rôzne udalosti.

Dominika Szabová: Prototyp nafukovacieho akustického a termálneho izolačného panelu, vyrobeného z použitých reklamných bannerov.

JAROLÍM ANTAL
Renaturalizácia vrcholu Uetliberg

Predstavujeme diplomovú prácu slovenského študenta Jarolíma Antala, absolventa ETH Zürich. To, čo bolo pred 25 rokmi nemysliteľné, je už dnes nie až také výnimočné. Na tejto svetoznámej architektonickej škole však doteraz veľa Slovákov nekončilo.

Práca je zaujímavá nielen svojim obsahom ale i formou spracovania, napr. tým, že študent musí prezentovať prácu na 8 – 10 formátoch A0, samozrejmosťou sú modely. Študent prácu vypracoval pod vedením prof. Josepa Lluisa Matea (1949, Barcelona) a architektky Isabel Concheiro.

Projekt rieši návrh kongresového hotela na vrchole Uetliberg nad Zürichom. Filozofiu návrhu stavia na výhľade do krajiny a renaturalizácii vrcholu. V horizontálnej časti je kongresové centrum a reštaurácia, vyhliadka prístupná verejnosti, vo vertikálnej časti sú hotelové izby. Diplomant minimalizoval zásahy do terénu. Prístup do hotela je len zo stanice železnice (5 min. pešo – súčasť zadania) a hotelovými taxíkmi. Diplomovka bola hodnotená ako výborná.

ŠTEFAN ŠLACHTA

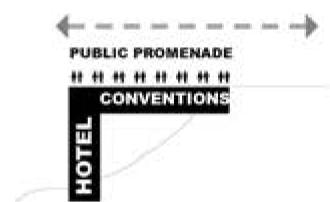
Koncept kongresového hotela vychádza z idey doplnenia topografie kopca novou, človekom zhotovenou urbánnou platformou so snahou minimalizovať zásah projektu do okolitej krajiny. Zámerom bolo tiež vytvoriť situáciu, kde sa platforma na vrchole kopca so svojím panoramatickým výhľadom stane hlavnou atrakciou, nie len objemom na ňom vybudovaným. Projekt sa snaží vyhnúť vystavaniu kopca vyššie, ale naopak, chce ho renaturalizovať v krajinnej panoráme pozorovateľnej z mesta.

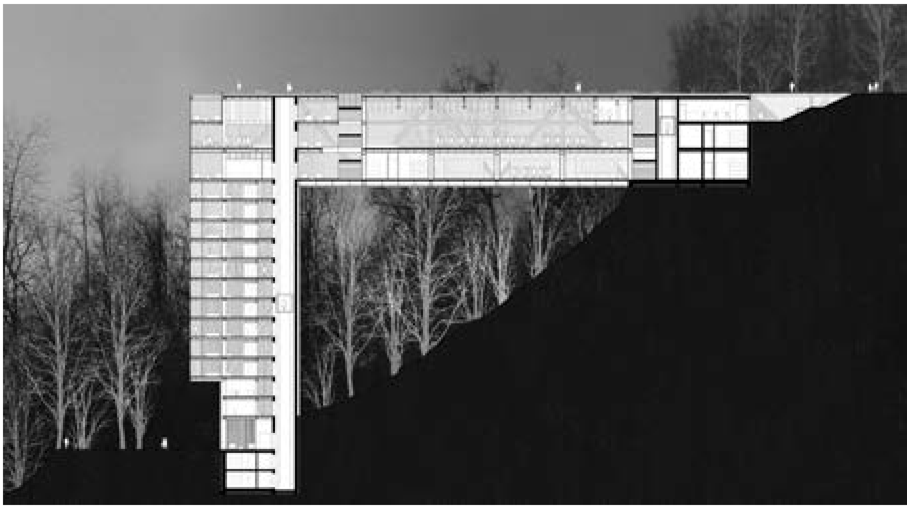
Stavba využíva výškový rozdiel na pozemku medzi vrcholom Uetliberg, smerom ku ktorému vedie jedna z hlavných ciest, a spodnou časťou kopca, južným svahom pod ním, ktorý leží vedľa ďalšej hlavnej cesty. Dva hlavné priestorové a funkčné programy – objemy hotela a kongresového centra sú uložené jeden na druhý. Oba objemy, vystupujúce z terénu v reze – hotel vertikálne a kongresové centrum horizontálne – sa stretávajú v „hlave“ s výhľadom a verejnými službami (reštaurácia, bar, lounge). Spoločne formujú L-tvar premosťujúci dve výškové úrovne, ktorý dovoľuje obom programom zaujať vhodné formácie (vertikálny hotel, horizontálne kongresové centrum). Vchody sú tiež dva – jeden dole pri úpätí kopca a jeden z vrcholu kopca.

Takýmto spôsobom zostáva stopa novotvaru na povrchu kopca minimálna a budova so svojim programom plynie pomedzi stromy v lese, umožňuje interakciu medzi vnútrajškom a vonkajškom a pozýva prírodu dovnútra.

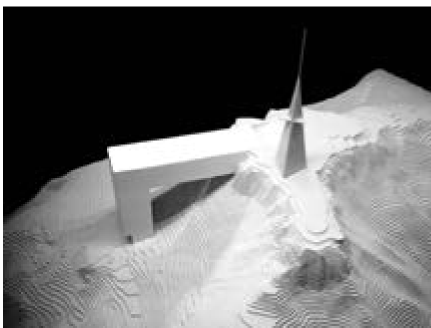
Stavba zväčšuje plochu vrcholca ako „druhý prst“, ako výhľadová „piazza“, protipól k znovuzalesnenej existujúcej časti. Pozýva ľudí, aby sa po nej prechádzali a užívali si voľný výhľad na krajinu. Na jej konci sa nachádza vstup do verejných priestorov baru/reštaurácie.

JAROLÍM ANTAL
preklad z anglického jazyka: DOMINIKA BELANSKÁ

Jarolím Antal (*1986)

Štúdium: ETH Zürich – Departement Architektur – diplomový projekt u prof. Dr. Josep Lluis Mateo, 2013
Fakulta architektury VUT Brno – bakalárska práca u prof. Ivana Rullera, 2009; nominácia na cenu dekana FA VUT Brno
Universidad Politecnica de Valencia – 2008

Prax: Gigon / Guyer Architekten, Zürich – 2012
pool Architekten, Zürich – 2012
Architekti B.K.P.Š – Ateliér Kusý – Paňák, Bratislava – 2007 – 2008
Fco. Javier Carrasquer Burguera + Prof. Pascual Sellés Cantos, Valencia – 2008

VALÉRIA GAŠPAROVÁ
Interpretácia architektonických záznamov

Autorský výstavný projekt s názvom Interpretácia architektonických záznamov bol prezentáciou dizertačnej práce Valérie Gašparovej. Vytvorila ju v Laboratóriu architektúry prof. Imricha Vaška na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave počas rokov 2011 – 2013. Inštaláciu projektu bolo možné vidieť od 6. do 31. 12. 2013 v priestoroch átria Fakulty architektury ČVUT na Thákurovej 6 v Prahe. Kurátorom výstavy bol prof. Imrich Vaško. Výstavu otvoril a projekt predstavil doc. Miloš Florián, PhD.

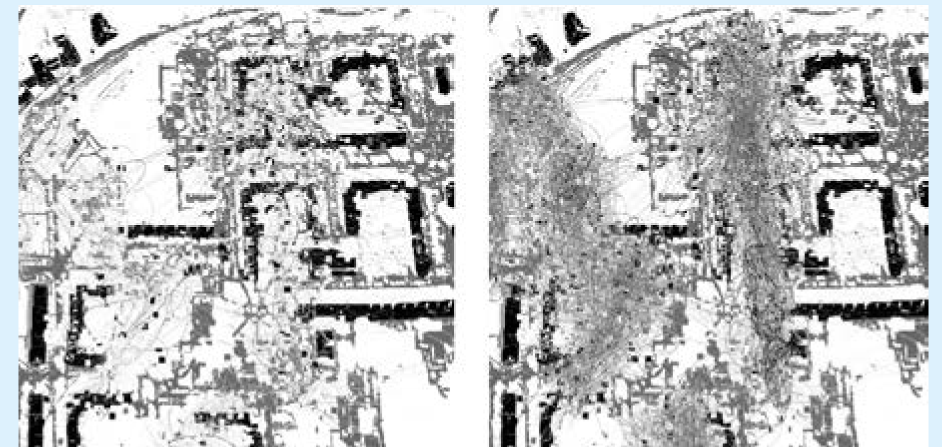

Výstavný projekt charakterizuje kombinácia troch médií: digitálnych tlačí, kresieb a video projekcie. Séria digitálnych tlačí zobrazuje spôsoby zaznamenávania procesov v urbánnom kontexte. Kresby sú nástrojom zobrazovania aj konceptualizácie – skúmaní zmien a dynamických dejov pri mapovaní existujúcich situácií, ich posudzovaní aj pri samotnom navrhovaní architektúry. Sú zobrazením – identifikáciou odlišných procesov odohrávajúcich sa v rámci skúmaného územia. Tieto kresby sa vyznačujú odlišným vzťahom k času, z istého uhla pohľadu sú osciláciou medzi záznamom procesu a návrhom – predikciou možných procesov. Predstavujú zastavený, statický a predvídaný opis určitých situácií, správaní a dynamických dejov, ktoré je možno v ďalšej fáze procesu navrhovania rozvinúť prostredníctvom virtuálnych médií.

Digitálny záznam urbánnych procesov a zmien odohrávajúcich sa v časovom intervale 2010 – 2013 je vytvorený metódou agentovo-orientovaného modelovania vo vybranej časti Petržalky. Záznam konkrétneho miesta na mape je vytvorený na základe dát z rastrovej mapy (bitmapy) skúmaného územia. Cieľom prepisu je z bitmapy odfiltrovať tri základné zložky, ktorými sú: infraštruktúra, zástavba a nezastavané plochy (parky, prázdno). Tento prepis tvorí základ pre vytvorenie reaktívneho prostredia potrebného pre agentové modelovanie. Generovaním nových programových funkcií na základe vyhodnotenia interakcií s prostredím, by bolo možné narúšať homogénnosť prostredia.

K synergii a nečakanému vzájomnému ovplyvňovaniu metód v procese navrhovania dochádza tak, že návrhy

Správanie agentov sa prispôsobuje interakcii autora (plánovanému zámeru autora).

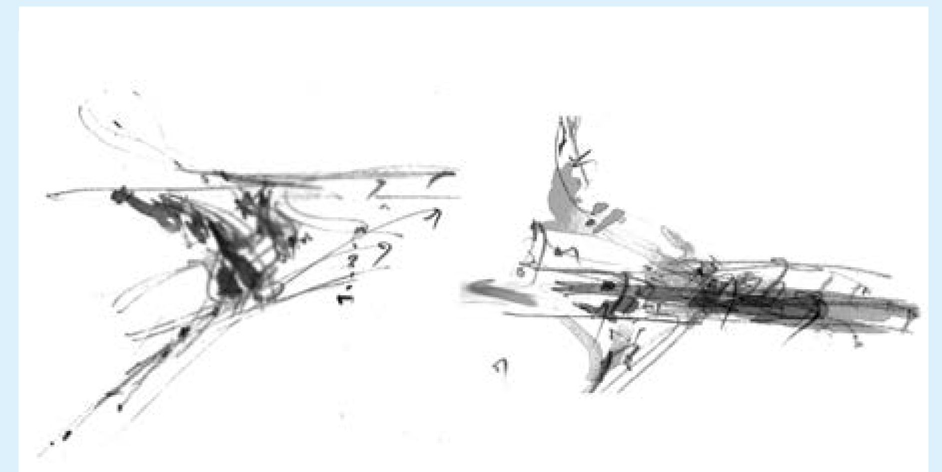
a predpoklady vytvorené médiom kresby/akvarelovej maľby sú ďalej prevedené do virtuálneho prostredia a rozvíjané použitím digitálnych skriptovacích techník.

V čase trvania výstavy v priestoroch FA ČVUT prebiehalo niekoľko ďalších výstavných architektonických a urbanistických projektov, napr. výstava DESIGN COMPUTATION – ongoing research of current research of PhD students (Henri Achten a studio FLO|W). Aj prostredníctvom tejto výstavy bolo možné projekt konfrontovať s aktuálnymi tendenciami a témami v rámci súčasného doktorandského výskumu v oblasti architektúry, urbanizmu a digitálnych technológií.

Projekt bol realizovaný v spolupráci s Vysokou školu výtvarných umení v Bratislave a Českým vysokým učením technickým v Prahe. Výstavný projekt bol realizovaný s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

zdroj: tlačová správa

www.valeriagasparova.net
www.designby.sk/fotoreports/23/interpretacia-architektonickych--zaznamov

Dynamika miesta (skica). Lineárny proces navrhovania je overovaný prostredníctvom skíc. Skice sú nástrojom pre konceptualizáciu, skúmanie zmien a dynamických procesov vo vybranom území. Nelineárne procesy navrhovania sú spojené s navrhovaním v reálnom čase, kde výstupy dynamických dejov nie sú dopredu predvídateľné.

BAKALÁR 2013
Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia

Dňa 4. decembra 2013 sa uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien 8. ročníka celoslovenskej Ceny Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia – BAKALÁR 2013 v sídle jej organizátora Fakulty architektúry STU v Bratislave. Autori ocenených bakalárskych prác ich na slávnostnom odovzdávaní cien aj osobne prezentovali. Po skončení oficiálnej časti sa uskutočnila vernisáž výstavy, ktorá bola inštalovaná vo výstavných priestoroch FA STU a ktorá predstavila 32 záverečných bakalárskych prác.

Zmyslom udeľovania Ceny je podnietiť súťaživosť študentov príslušných vysokých škôl pri skvalitňovaní komplexného tvorivého procesu v oblasti projektovania. Každá fakulta mala možnosť v zmysle štatútu Ceny poslať do celoslovenského kola po 3 záverečné bakalárske práce do 4 sekcií, pokiaľ príslušný študijný program má. Celkom bolo prihlásených 32 prác z piatich fakúlt univerzít v SR: Fakulta architektúry STU Bratislava (9), Stavebná fakulta STU Bratislava (11), Fakulta umení TU Košice (3), Stavebná fakulta TU Košice (7), Stavebná fakulta ŽU Žilina (2).

V sekcii I – Architektúra a urbanizmus zasadala porota v zložení Ing. arch. Michal Hanuščák – predseda poroty, Ing. arch. Juraj Polyák, Ing. arch. Štefan Moravčík, Ing. arch Gabriela Rolenčíková – tajomníčka poroty. V tejto sekcii porota ocenila nasledujúce bakalárske práce: Bc. Romana Antalíková – Stredisko remesiel Bardejov (1. miesto), Bc. Martin Kossuth – Lesná škola Zichovec (2. miesto), Bc. Viktória Mravčáková – Stredisko Borkut (3. miesto).

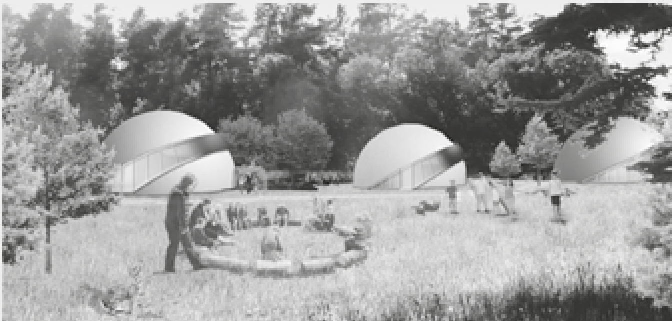
V sekcii II – Pozemné stavby zasadala porota v zložení: Andrej Marcík – predseda poroty, Ing. arch. Sebastián Nagy, Ing. Michal Frimmer, PhD., Ing. arch. Jozef Baláž, PhD. – tajomník poroty. V tejto sekcii porota ocenila nasledujúce bakalárske práce: Bc. Lenka Petráková – Bytový dom (1. miesto), Bc. Lenka Petráková – Polyfunkčný bytový dom (2. miesto), Bc. Tomáš Pohanič – Polyfunkčný bytový dom Podunajská (3. miesto). V sekcii III – Inžinierske konštrukcie a stavby zasadala porota v zložení: Ing. Miroslav Varga – predseda poroty, Ing. Miroslav Maťaščík, Ing. Jozef Kuzma, Ing. arch. Michal Czafík – tajomník poroty. Udelila nasledovné ceny: Bc. Ivan Siláči – Rekonštrukcia námestia – Stará Dúbravka (1. miesto), Bc. Ján Benko – Nosná betónová konštrukcia budovy pre administratívu (2. miesto), Bc. Michal Rejduga – Nosné systémy oceľových a spriahnutých stropov na veľké rozpätia (3. miesto). V sekcii IV – Vodné stavby a vodné hospodárstvo zasadala porota v zložení: Ing. Peter Gemeran – predseda poroty, Ing. Peter Slezák, Ing. Jozef Šolc, Ing. arch. Ing. Jozef Veselský – tajomník poroty. Porota udelila ocenenia nasledovným prácam: Bc. Tomáš Motyka – Ekonomické zhodnotenie variantných návrhov energetického využitia vodného toku (1.miesto), Bc. Rastislav Fijko – Úprava koryta vybraného vodného toku východného Slovenska (2. miesto), Bc. Marek Kováč – Vplyv objektov protipovodňovej ochrany na životné prostredie (3. miesto).

Vyhlasovateľ a zriaďovateľ: Združenie pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia
Spoluzriaďovatelia: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., súčasne aj jej hlavný partner, Slovenská komora stavebných inžinierov, Zväz stavebných podnikateľov Slovenska, Slovenský zväz stavebných inžinierov, Spolok architektov Slovenska
Odborní garanti: Slovenská komora stavebných inžinierov, Spolok architektov Slovenska

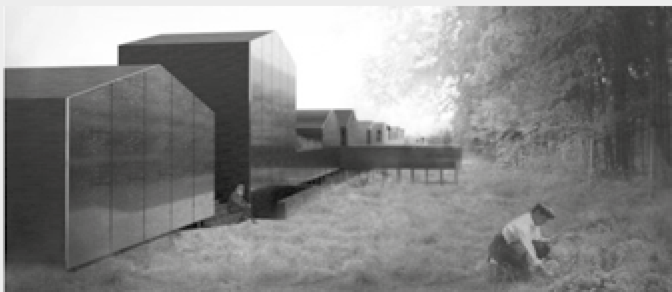
zdroj: tlačová správa

Sekcia I – Architektúra a urbanizmus – 1. miesto – Cena Združenia ABF Slovakia BAKALÁR 2013 – Stredisko remesiel Bardejov – Bc. Romana Antolíková, vedúci bc. práce: akad. arch. Ing. Karol Gregor, Fakulta umení, Technická univerzita v Košiciach

Sekcia I – 2. miesto – Lesná škola Zichovec – Bc. Martin Kossuth, vedúci bc. práce: Ing. arch. Štefan Zahatňanský, Fakulta umení, Technická univerzita v Košiciach

Sekcia I – 3. miesto – Stredisko Borkut – Bc. Viktória Mravčáková, vedúci bc. práce: Ing. arch. Karol Gregor, Fakulta umení, Technická univerzita v Košiciach

Architektúra nás spája

Pod týmto názvom sa 23. januára 2014 konala v Skalici konferencia zameraná na prezentáciu života a diela architekta Dušana Samuela Jurkoviča. Usporiadateľom konferencie bolo mesto Skalica, ktoré sa pýši jedným z najznámejších Jurkovičových diel – Spolkovým domom v Skalici, dnes Domom kultúry Skalica. Stavba tohto domu bola zrealizovaná v roku 1904, teda pred 110 rokmi, zariadenie interiérov pochádza z roku 1905. Popri tom mesto ponúka návštevníkom možnosť vzhliadnuť aj ďalšie Jurkovičove diela.

Po príhovore primátora Skalice Stanislava Chovanca odzneli na konferencii referáty, ktoré sa tematicky zamerali na viaceré aspekty Jurkovičovej tvorby. Komplexný pohľad na celoživotné dielo architekta v úvode priniesol referát Dany Bořutovej z Katedry dejín výtvarného umenia FF UK. Problematike kúpeľnej architektúry v Luhačoviciach – Jurkovičových realizácií i nesplnených vízií sa venovali Ladislava Horňáková z Krajskej galérie výtvarného umenia v Zlíne a Blanka Petráková z Múzea juhovýchodnej Moravy v Zlíne. Ďalšie príspevky sa zamerali na Jurkovičove stavby na Pustevnách (M. Gesierich, Valašské múzeum v prírode Rožnov pod Radhoštěm), vo Vysokých Tatrách (D. Haberland), na vojenské cintoríny v Haliči (B. Hochel, J. Hrivnák) a na jeho diela v Brezovej pod Bradlom (M. Valihora). Referovalo sa aj o Jurkovičovom pôsobení v oblasti pamiatkovej starostlivosti (M. Orosová), aj o jeho vzťahu k Čičmanom (M. Štancelová).

Významnou motiváciou stretnutia bola idea projektu Architektúra nás spája a jeho zapojenie do systému európskych kultúrnych ciest. Jadro projektu predstavuje dielo D. Jurkoviča, ktoré sa nachádza na Slovensku, v Českej republike a v Poľsku a umožňuje koncipovať kvalitný stredoeurópsky projekt, ktorý má možnosť stať sa európskou kultúrnou cestou. Dielo D. Jurkoviča možno teda chápať nielen v rozmedzí odborného umelecko-historického pohľadu ale aj z hľadiska rozvoja kultúrneho cestovného ruchu. Tento projekt predstavila Sylvia Maliariková (vedúca Odboru medzinárodnej spolupráce a cestovného ruchu Trenčianskeho samosprávneho kraja) a Martin Vičan (vedúci oddelenia strategického rozvoja a marketingu, MsÚ Skalica). Program európskych kultúrnych ciest, odštartovaný Radou Európy, jestvuje od roku 1987; má 24 projektov. Slovensko je zapojené do niekoľkých z nich (Cesta sv. Martina z Tours, Európske Mozartove cesty, Európska cesta židovského kultúrneho dedičstva). Ideu podporila aj prítomná vicestarostka z Nového Města nad Metují a ostatní účastníci konferencie.

Zámer konferencie aj projekt Architektúra nás spája sú v mnohom inšpiratívne. Realizácia projektu by iste prispela k poznávaniu a šíreniu stredoeurópskych kultúrnych hodnôt, k propagácii architektúry všeobecne a konkrétne diela Dušana Jurkoviča.

PETER MIKLOŠ

Udalosti sa zúčastnil aj primátor mesta Skalica Stanislav Chovanec (na fotografii vpravo). Foto: Ján M. Bahna

PÍŠE TI ARCHITEKTÚRA?
súťaž esejí o architektúre v roku 2013

Začiatkom decembra 2013 sa v priestoroch Café Berlinka v Slovenskej národnej galérii konalo odovzdávanie cien víťazom súťaže esejí o architektúre *Píše ti architektúra?*. Slávnostný večer obohatila diskusia, ktorej hosťami boli Denis Haberland (Pamiatkový úrad SR) a Peter Szalay (Oddelenie architektúry ÚSTARCH SAV, DOCOMOMO Slovakia). Svojimi odbornými postrehmi k problematike architektúry neskorého modernizmu a vzťahu ľudí a inštitúcií k tomuto dedičstvu symbolicky uzatvorili tohtoročnú tému: Politické, ikonické alebo retro v slovenskej architektúre 20. storočia. Rozlúčku so štvrtým ročníkom súťaže spríjemnil hudobný DJ set Juraja Petáka (Purist).

Súťaž *Píše ti architektúra?* organizuje o.z. Archimera a Spolok architektov Slovenska s finančnou podporou British Council Slovakia. V tomto roku súťaž podporila aj Slovenská národná galéria, v ktorej priestoroch sa konalo vyhlasovanie výsledkov, a kníhkupectvo 82.sk, ktoré spolu s Vydavateľstvom SAS venovalo do súťaže vecné ceny. Súťaž prešla v roku 2013 viacerými významnými zmenami. Organizátori si ambiciózne želali vytvoriť súťaži priaznivé podmienky pre budovanie imidžu súťaže ako samostatnej platformy, ktorá by aktívne podporovala písaným slovom diskusiu o slovenskej architektonickej tvorbe. S tým súviselo prijatie nového názvu „Píše ti architektúra?“ (predtým „Literárna súťaž“) a vytvorenie novej vizuálnej identity. Pravdepodobne vďaka týmto zmenám a snahe zviditeľniť súťaž v médiách, na školách a tiež na spoločenských akciách (napr. na festivale Pohoda v Trenčíne) sa v aktuálnom ročníku prihlásilo výrazne viac prác, ako tomu bolo v uplynulých rokoch. Do súťaže sa mohli prihlásiť autori textov spĺňajúci hornú vekovú hranicu 35 rokov.

Politické, ikonické alebo retro...? Téma hodnotenia architektonického dedičstva z obdobia socializmu je stále aktuálnou. Je nevyhnutné sa na to pýtať nielen dobových aktérov, ale aj tých, ktorí zažívajú architektúru bez prizmy dobových reálií a politického pátosu. Súťaž esejí otvorila priestor na názory mladých ľudí na architektúru z obdobia minulého režimu. Pozitívnu rozmanitosť uchopenia a spracovania témy zaistil aj fakt, že medzi 33 prihlásenými prácami bolo možné badať zastúpenie ľudí rozličných odborných zameraní. Koncom novembra z prihlásených prác anonymne vybrala najlepších šesť porota v zložení: Daniela Kapitáňová, Štefan Šlachta, Peter Szalay, Michaela Paštéková a Rea Dilhoffová. Poslaním súťaže je okrem iného propagácia a podpora samotného písania o architektúre, organizátorov preto potešil nárast záujmu o súťaž, počet prihlásených prác a najmä ich kvalita.

Štvrtý ročník súťaže priniesol zaujímavé a často veľmi originálne pohľady mladých ľudí na problematiku architektúry ako historického dedičstva našich miest. Bolo príjemné sledovať, ako autori využili subjektívny priestor esejí na oživenie mnohých osobných zážitkov a spomienok na architektúru prostredia, v ktorom vyrastali. Autori esejí s pôvodom z rôznych kútov Slovenska písali o slovenskej architektúre z globálneho, regionálneho i lokálneho hľadiska. Sledovali sme (až na pár výnimiek) celkovo pozitívne hodnotenie architektúry vybudovanej počas socializmu. Autori ju prevažne vnímali v historickom kontexte, nestavali sa k nej odmietavo, ale pripúšťali jej hodnotu prinajmenšom ako svedka minulosti. Viacerí sa dokonca komparatívne otáčali k súčasnosti, ktorej esenciu veľakrát nedokázali zachytiť. Miestami bolo cítiť osobný boj starého „ošúchaného“ a čohosi nového, nezrelého. V prácach neraz rezonoval duch nostalgie, spomienok na detstvo, udalosti. Zdalo sa, že autori nám ich pohľadom na architektúru ponúkajú úprimný pohľad na seba samých.

Ročník 2013 súťaže *Píše ti architektúra?* bol nielen prelomovým, ale zároveň aj úspešným. Téma rezonovala a vyššia účasť súťažiacich vytvorila priestor pre zrod mnohých pozoruhodných postrehov. Nakoniec to bolo a je hlavným cieľom súťaže – motivovať mladých ľudí, aby sa zapájali do diskusie a artikulovali svoje názory na architektúru, mestá a prostredie, v ktorom žijú.

MARTIN ZAIČEK a REA DILHOFFOVÁ
spoluorganizátori súťaže Píše ti architektúra?

Slávnostné odovzdávanie cien v súťaži Píše tiarchitektúra sa uskutočnilo v Berlinke, v Slovenskej národnej galérii. Na fotografii zľava: Peter Szalay (člen poroty), Martin Zaiček (Archimera, o.z., spoluorganizátor súťaže), Rea Dilhoffová (členka poroty, spoluorganizátorka súťaže), Matej Kušnír (3. miesto), Samuel Szabó (2. miesto), Ivana Rumanová (1. miesto), Marta Mitterholzerová (Spolok architektov Slovenska), Katarína Martinková (British Council). Foto: Braňo Bibel

Zoznam víťazných prác súťaže *Píše ti architektúra?* v roku 2013:

1. miesto (finančná odmena 500 EUR) – Ivana Rumanová: Post–Považská Bystrica. Vyrábanie histórie v zneistenom meste
2. miesto (finančná odmena 300 EUR) – Samuel Szabó: bez názvu
3. miesto (finančná odmena 200 EUR) – Matej Kušnír: Stavajme originálne, stavajme navždy

1. odmena (vecná odmena) – Martin Hatala: Klin klinom
2. odmena (vecná odmena) – Filip Németh: Pár pohľadníc z postkomunistickej Bratislavy
3. odmena (vecná odmena) – Soňa Borodáčová: Prešov – Svidník – Tbilisi – Praha

Ocenené práce si máte možnosť prečítať v časopise Projekt č. 4/2013 alebo na stránke súťaže www.sites.google.com/site/pisetiarchitektura

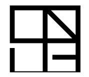
SPOLOK ARCHITEKTOV SLOVENSKA

SLOVAK ARCHITECTS SOCIETY

BRITISH COUNCIL

ARCHIMERA

82 book & design shop

Slovenská národná galéria

Píše ti architektúra?

BRATISLAVA METROPOLIS

Vo vydavateľstve Spolku architektov Slovenska vychádza nová publikácia s názvom Bratislava Metropolis. Publikácia je súborom autorských reflexií, ktoré sa dotýkajú Bratislavy a jej širších krajinných súvislostí. Koncepcia knihy vznikla v spolupráci medzi parížskym ateliérom DOMINIQUE PERRAULT ARCHITECTURE (DPA) a ateliérom architektúry BOGÁR KRÁLIK URBAN. Do dvojjazyčnej, slovensko-francúzskej publikácie prispeli svojimi esejami aj filozof Miroslav Marcelli, teoretik architektúry Vladimír Šimkovič, historička Žofia Lysá, etnológ Peter Salner, historička a teoretička umenia Zoja Droppová a ďalší autori.

Architekt Dominique Perrault sa zúčastňuje už niekoľko rokov na aktivitách dotýkajúcich sa vízie Veľkého Paríža a ďalších francúzskych metropol. Autori publikácie ideovo nadväzujú na túto aktivitu a rozvíjajú vlastné analýzy a reflexie venované „veľkej Bratislave“. Kniha je určená architektom, urbanistom, teoretikom, sociológom, študentom architektúry a pre širšiu odbornú aj laickú verejnosť.

O oficiálnom uvedení publikácie budeme informovať na www.sasarch.sk a v nasledujúcom čísle časopisu.

Kniha bol vydaná s podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a ďalších partnerov.

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NEBÚRAŤ, ALE OBNOVIŤ
Seminár a výstava o obnove tradičných domov

Občianske združenie ArTUR za zachovanie tradičnej architektúry a kultúrneho dedičstva Slovenska ponúklo v priestoroch SAS odborný seminár a výstavu na tému obnovy tradičných domov s názvom Nebúrať ale obnoviť. Nedávno zahájilo i súťaž na túto tému.

Nebúrať, ale obnoviť – projekt občianskeho združenia ArTUR, ktoré sa usiluje o zachovanie a obnovu tradičnej architektúry Slovenska – sa v súčasnosti rozbieha po regiónoch. Prostredníctvom obcí oslovuje majiteľov starých vidieckych domov. Práve im, ale aj architektom, študentom architektúry a ďalším záujemcom o túto tému bol určený odborný seminár a putovná výstava s návodmi a praktickými ukážkami možnej obnovy, prestavby či zatepľovania starších domov, ktorá sa uskutočnila 6. 11. 2013 v Sieni Dušana Jurkoviča v Spolku architektov Slovenska v Bratislave.

Mnohé tradičné vidiecke domy 19. a 20. storočia nie sú zapísané do zoznamu pamiatok, no neraz majú historickú hodnotu, sú dominantou obcí či mestečiek a spoluvytvárajú ich genius loci. Citlivou obnovou s dôrazom na energetickú úsporu a ekológiu môžu však dosiahnuť, ba dokonca predstihnúť kvalitatívnu úroveň novej zástavby. Vidiek má tak šance zachovať svoju tvár a zároveň podčiarknuť svoj „zelený a trvalo udržateľný“ pohľad na urbanizáciu krajiny.

Občianske združenie ArTUR za finančnej podpory neinvestičného fondu EkoFond a jeho zriadovateľa SPP sa osvetovým projektom Nebúrať, ale obnoviť usiluje poukázať na postupné vytrácanie sa hodnôt tradičnej architektúry, ktoré ako nezapísané pamiatky tvoria kultúrne dedičstvo Slovenska. Vo svojej osvetovej činnosti sa zameriava na vzdelávanie a informovanie laickej i odbornej verejnosti o výhodách a možnostiach kvalitnej obnovy spĺňajúcej súčasné nároky na komfort i energetickú úspornosť. V rámci seminárov a osvetových materiálov sa kladie dôraz na prírodné materiály, energetickú úsporu obnovených domov a ďalšie ekologické aspekty. „Zelené domy – to nemusia byť len novostavby, ale je šanca ich získať aj v tom, v čom už bývame dlhé roky“, tvrdí vedúca projektu a predsedkyňa združenia architektka Zuzana Kierulfová.

O udržateľnej obnove a dôvodoch, prečo tradičné vidiecke domy nie je potrebné búrať, hovorila predsedníčka združenia ArTUR Zuzana Kierulfová, architektka a remeselníčka, ktorá sa špecializuje na architektúru z prírodných materiálov a nízkoenergetický a pasívny štandard budov.

Vlastnosti a výhody tradičných materiálov a techník pri obnove vidieckych domov predstavil architekt Branislav Hochel, špecialista v oblasti tradičných remesiel, napr. tradičného tesárstva, obecenstvu seminára, ktoré zaplnilo Sieň Dušana Jurkoviča v SAS do posledného miesta.

K prvým praktickým prejavom projektu Nebúrať, ale obnoviť patrí revitalizácia starej školy v obci Hrubý Šúr, ktorú združenie ArTUR premieňa na ekocentrum. Popri samotnej obnove objektu, ktorý získal podporu Blokového grantu pre mimovládne organizácie MVO a podporu partnerstiev švajčiarsko-slovenskej spolupráce, odborníci združenia tvoria aj technickú normalizačnú informáciu pre zhotovenie hlinených konštrukcií. Pripravovaný legislatívny dokument by mal tiež napomôcť obnove tradičných domov, ako aj využitiu hliny v novostavbách.

Podľa Zuzany Kierulfovej je veľmi dôležité, aby predstavitelia obcí už pri územnom plánovaní vedeli, že netreba búrať všetko bez toho, aby sa zachovali hodnoty architektúry rokov minulých, urbanistický ráz obcí a zasadzovali sa o zachovanie stavieb, ktoré napriek tomu, že nie sú zapísanými kultúrnymi pamiatkami, majú svoju hodnotu pre obec a jej ráz. „Možno skonštatovať, že na trhu je dostupných len veľmi málo informácií o udržateľnosti a efektívnosti obnovy takých domov a o tom, že obnova nemusí byť finančne náročnejšia. Aj pri využití pôvodných materiálov sa dajú splniť predstavy súčasníka na komfort a spotrebu energií.“

Okrem seminára o obnove, putovnej výstavy s praktickými radami a ukážkami práce združenia OZ Artur, poskytuje OZ ArTUR aj odborné poradenstvo pre majiteľov tradičných domov. O poradenstvo je možné sa uchádzať v súťaži, ktorá prebieha od septembra 2013. Do súťaže je možné prihlásiť tradičný vidiecky dom, ktorý bol postavený na Slovensku do roku 1950 a ktorého pôvodný charakter je z väčšej časti zachovaný, môže byť aj neopravený či schátralý. Prihlášku do súťaže spolu s dvomi fotografiami domu je potrebné poslať do 1. 4. 2014. Prihláška je k dispozícii na stránke www.ozartur.sk.

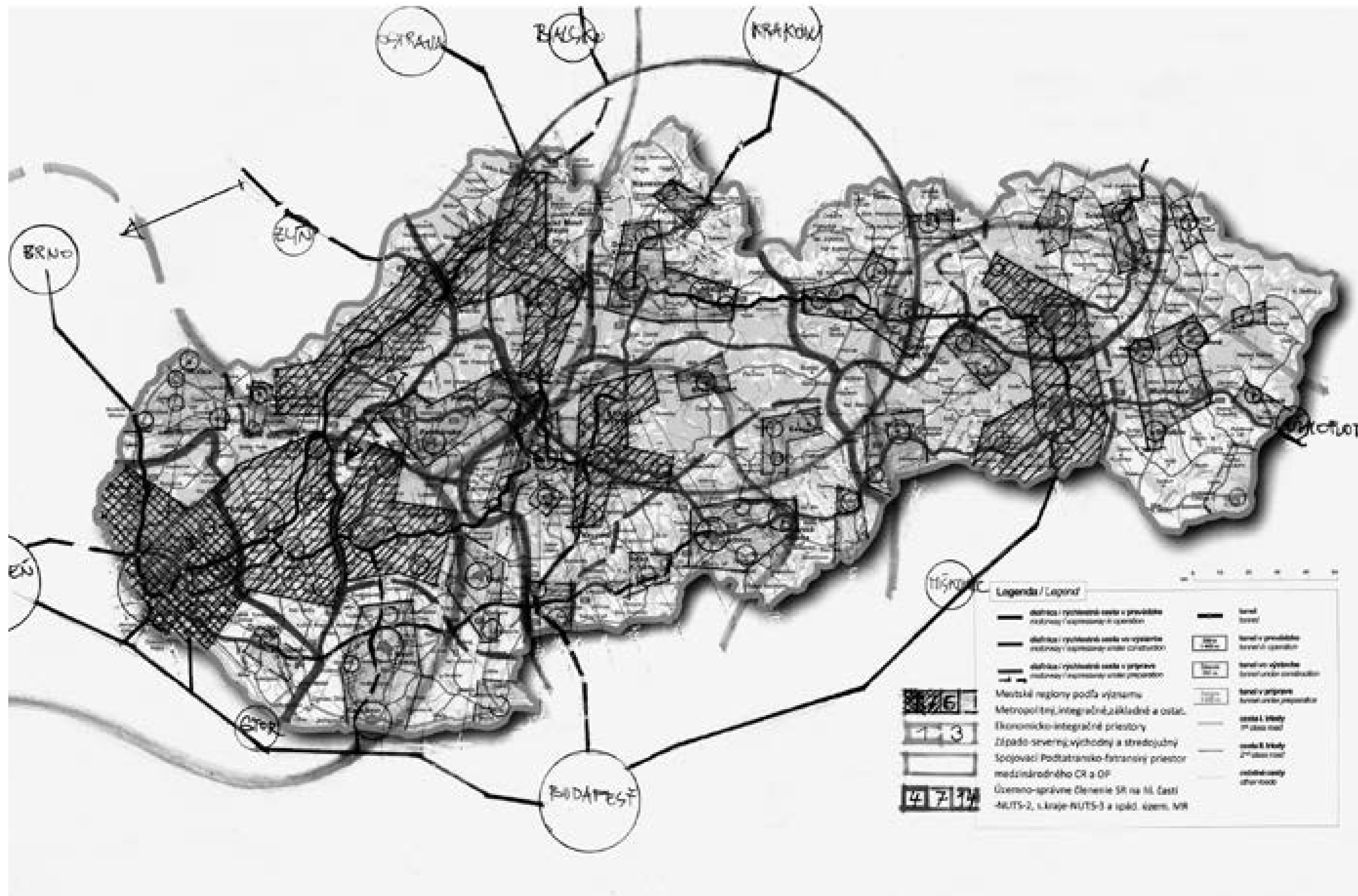

V Galérii architektúry SAS predstavilo združenie ArTUR putovnú výstavu o obnove tradičných vidieckych domov, s mnohými ukážkami z vlastných projektov, workshopov a kurzov stavania z tradičných materiálov.

Občianske združenie ArTUR (Architektúra pre trvalo udržateľný rozvoj) je celoslovenským dobrovoľným, záujmovým združením jednotlivcov, odborníkov i firiem, ktorým záleží na udržateľnom stavaní, obnove a bývaní. Od svojho vzniku v roku 2001 sa aktívne podieľa na vytváraní učebných materiálov a kurzov v oblasti ekologického stavebníctva, vzdeláva remeselníkov, stavbárov i svojpomocných staviteľov. OZ ArTUR sa stal zástupcom Slovenska pre medzinárodné projekty, pravidelne organizuje akreditované kurzy MŠ SR pre hlinené omietky, vyvíja medzinárodne uznávaný kurz pre slamené stavanie, organizuje semináre, konferencie, výstavy. Spolupracuje s viacerými odbornými a vzdelávacími inštitúciami na Slovensku – FA STU, iEPD, SKGBC, i vo svete. V roku 2011 podpísalo Memoradnum o porozumení ECVET – Earth Building s desiatimi partnermi z celej Európy.

Zdroj: tlačová správa
Foto: Dominika Belanská

www.ozartur.sk

ÚVAHA URBANISTU nad územno-správnym usporiadaním SR

V demokratickej spoločnosti, akou chce byť aj tá naša, je nevyhnutné, aby regionálna štátna správa (okresy) a samospráva (kraje), boli symetricky previazané so stredovou úrovňou mestských regiónov (ďalej len MR) a s ich identickými pôvodne župnými spádovými územiami. Takéto MR možno prirodzene spájať do vyšších integračných až metropolitných regionálnych aglomerácií (kraje, hlavné časti SR) resp. naopak ich deliť na subregióny až mikroregióny (okresy a územia možných spoločných obecných úradov) – všetko to symbolov trvalo udržateľného polycentrického rozvoja Slovenska na rôznych hierarchicky usporiadaných regionálnych úrovniach.

Z doterajších prác na MR uvádzam: (1) Staršiu prácu URBIONu, vychádzajúcu z veľkosti Slovenska a jeho zložitej horskej morfológie, ktorá stanovila model MR v podobe 1+13. Každé ďalšie rozšírenie ich počtu by narazilo na veľkostnú nedostatočnosť, ako aj blízkosť susediaceho centra MR; (2) Projekt ESPON-POLYCE z roku 2007, ktorý odporučil pre Slovensko 3-stupňový model (s množstvom kategórií), vychádzajúci taktiež z MR, ktoré nazýva Functional Urban Areals (FUA) v podobe 1+6+9 FUA, t. j. jeden metropolitný, 6 integračných a 9 základných MR. Zdá sa, že výber, postavenie a aglomeračný potencial jednotlivých MR budú spoluurčovať tzv. „ekonomicko-integračné priestory SR“. Pri tvorbe takýchto priestorov by bolo účelné vychádzať z Dopravno-urbanizačnej regionalizácie SR (viď dodatok KURS-u) v podobe 3+1 integračných priestorov t. j. Juhozápad s regionalnou aglomeráciou MR Bratislava - Trnava - Nitra, Severozápad s aglomeráciou Trenčín - Žilina - Martin, Východ s aglomeráciou Košice - Prešov a Stredojuh s najmenším aglomeračným súmestím B. Bystrica - Zvolen. Tento 2. stupeň integrácie MR rešpektuje najväčší horský predel krajiny Nízke Tatry ako aj určité regionálne aglomeračné väzby medzi Trenčínom a Žilinou pri vyústení rýchlostnej komunikácie pri Púchove od Prahy - Zlína.

Túto prvoplánovú integráciu MR je však nutné z časti prekryť vyššou nadnárodnou územno-ekonomickou integráciou prvého stupňa - metropolitnou aglomeráciou Bratislava - Viedeň s priamymi väzbami na Trnavu - Nitru a s nepriamymi väzbami cez kontaktný Trenčiansky MR až na aglomeračné súmestie Žilina - Martin (čo podporuje aj uvažovaná rýchlodráha vedená v telese D1 i koncentrácia automobilového priemyslu). Vytvára sa tak nosný Bratislavsko-považský ekonomicko-integračný priestor SR spolu so súbežne vedeným Moravsko-sliezkym priestorom na zdvojenej priečnej rozvojovej osi Európy. Z prvoplánovej integrácie MR, tak zostáva nedotknutý iba Východ a Stredojuh, ktorých územné jednotky takto určujú aj meritko pre členenie na hlavné časti SR v podobe 1+3 (t.j. NUTS-2), resp. na samosprávne kraje 1+6 (NUTS-3). Aplikáciou týchto meritok aj na Západné Slovensko s udržaním integrity nosného ekonomicko-integračného priestoru, by bolo účelné, aby v tejto sústave MR bol iba jeden kontaktný samosprávny kraj t. j. Trnavsko-trenčiansky. Sídelne najmenej súrodé Stredné Slovensko by sa potom integrovalo viac na základe rozvoja nadnárodného CR spolu s intenzívnou ochranou prírody v Podtatransko-fatranskom priestore, inak spojujúcom všetky tri ekonomicko-integračné priestory SR cez CR.

Ak by sa mal model polycentrického rozvoja od ESPON-POLYCE poopraviť, tak by bol v podobe 1+7+6, s tým, že Trenčiansky MR by sa povýšil na integračný, a to pre jeho dôležitú kontaktnú funkciu v nosnom ekonomicko-integračnom priestore SR. Rovnako by sa mal povýšiť do najvyššej kategórie v tom istom druhom integračnom stupni MR Košice pre jeho výrazný metropolitný i tranzitný (cezhraničný) vplyv na východe krajiny, s ponechaním celkového počtu MR podľa návrhu Urbionu.

Pri diskusii o budúcom modeli územno-správneho usporiadania SR, by teda bolo užitočné sa vrátiť k MR spolu s ich identickými spádovými územiami. U týchto by sa mali korigovať viaceré úseky súčasných hraníc krajov. Myslí sa tým predovšetkým napr. rozdelenie Zemplínu, oddelenie Žitného ostrova od Bratislavy, Pov. Bystrice od Žiliny, Spišskej Novej Vsi od Popradu, Spišského Podhradia od Žehry a pod. Vnútorné vzťahy týchto území by sa potom riešili na úrovni ÚPN-MR až do podrobnosti subregiónov a mikroregionov-obcí. Územné špecifiká jednotlivých mikroregionov-obcí by sa mohli doriešovať aj osobitnými dokumentáciami ÚPN-R . Keby sa takto postupovalo napr. v Podmalokarpatskom subregióne a v mikroregióne Pezinok, do ktorého patrí aj Chorvatský Grob, nemusela by suburbanizácia Bratislavy v metropolitnom regióne mať také nepriaznive územné dopady.

Spojenie všetkých špecializovaných štátnych úradov do jedného okresného centra, vrátane ich obsadenia odborníkmi najmä v oblasti urbanizmu, krajinárstva a dopravy by malo mať pozitívny dopad a synergetický účinok na spravovanie krajiny. Zrušením okresných ÚHA a celoštátneho URBIONu, totiž nebývale vzrástli devastačné a neodborné zásahy do krajinného a urbánneho prostredia Slovenska.

EMANUEL KOLLÁR

K vernisáži výstavy CENA EMILA BELLUŠA 2013

K tohtoročnej Cene Emila Belluša sme sa znova vrátili 18. decembra 2013, pri príležitosti vernisáže v Spolku architektov Slovenska. Výstavu otvoril PhDr. Peter Mikloš za redakciu a Kanceláriu SAS. Naša kolegyňa, Ing. arch. Eva Žolnayová kurátorsky pripravila výstavu z diela Ing. arch. Igora Petra. V dlhom a pekne štruktúrovanom priereze jeho tvorbou od makroregiónov až po architektonický detail nám priblížila význam jeho diela. Aj ja som chcel prispieť svojou úvahou o racionálnosti dopravy, ktorú sme navrhli v rámci verejnej súťaže o trvalej udržateľnosti rozvoja Vysokých Tatier po prírodnej katastrofe na sklonku roku 2004, ale bolo by to už „nad rámec“. Nakoniec, záujemcovia si to prečítajú v štíhlej monografii/katalógu, ktorú tiež s mnohými prispievateľmi svojich postrehov zostavila Eva Žolnayová.

Igor tvoril koncepcie, škicoval detaily, bojoval na pôdach inštitucionálnych. Ale presvedčivosť myšlienok je závislá aj od kvality výrazových prostriedkov. Ako hovorí Bohuš Kováč, „urbanizmus je veda, ale aj umenie“. Pekný, dobrý a čitateľný výkres si vie získať aj zarytých odporcov dobrej myšlienky. Práve takouto grafikou sa môžu pýšiť výkresy zón, sídiel a senzitívnych regiónov Slovenska, ktoré za posledných dvadsať rokov nakomponovalo duo Igor Petro a Eva Žolnayová neúrekom. Preto si trúfam za Združenie pre urbanizmus a územné plánovanie Slovenska, ktorého spoluzakladatelia a aktívni členovia boli aj títo naši kolegovia, vysloviť poďakovanie práve Eve.

PETER RAKŠÁNYI
člen Výboru ZUUPS

Foto: Dominika Belanská

Ing. arch. Eva Žolnayová predstavila tvorbu architekta Igora Petra, tohtoročného laureáta Ceny Emila Belluša.

Výstava celoživotnej tvorby architekta Igora Petra, laureáta Ceny Emila Belluša 2013, v Galérii architektúry SAS.

Nová kniha o pamätníkoch M. R. Štefánika

Koncom minulého roka uzrela svetlo sveta dlhší čas očakávaná publikácia autora Jána Fusku a kolektívu s názvom „Milan Rastislav Štefánik žije v národe – Mohyla na Bradle, pamätníky doma i vo svete“. Knihu vydala Nadácia Milana Rastislava Štefánika v Bratislave. Je to doposiaľ najobsažnejšia práca na túto tému (pred ňou sa jej už venovali Viera Mikulčíková v práci Pamätníky Milana Rastislava Štefánika na Slovensku, Milan Vároš v publikácii Stratené slovenské poklady 2 a Ján Maniaček v knihe Posol hviezdnych diaľav – 1. časť). Náhoda tomu chcela, že kniha vyšla v predvečer mnohých očakávaných podujatí, ktoré sa chystajú v súvislosti so stým výročím vypuknutia Prvej svetovej vojny, ktorá tak osudovo zasiahla aj do života Milana Rastislava Štefánika.

Pomníková tvorba sa vo všeobecnosti nesie v spolupráci sochára a architekta. Tak tomu bolo aj v tomto prípade, keď tvorivý podiel na týchto dielach mali aj mnohí naši významní architekti, ako napríklad Dušan Jurkovič, Emil Belluš, František Bednárik alebo Čeněk Vořech. Celkovo na Slovensku do začiatku päťdesiatych rokov minulého storočia vzniklo niekoľko desiatok pamätníkov spojených s osobou Milana Rastislava Štefánika, z ktorých však besnenie protištefánikovskej hystérie vypuknuvšej po februári 1948 okrem mohyly na Bradle, mohylky pri Ivanke pri Dunaji a niekoľkých pamätných tabúľ a pomníkov padlým vo svetových vojnách prežili len tri z nich a to pomníky na Myjave, v Predmieri a Záriečí. Treba však uviesť, že mnohé z nich alebo aspoň ich torzá sa podarilo napriek hroziacim sankciám obetavým jednotlivcom zachrániť pred zničením a mohli tak byť v slobodných pomeroch znova osadené.

Do tejto inak vynikajúco spracovanej knihy neboli pravdepodobne z koncepčných dôvodov zahrnuté niektoré nenávratne zničené pamätníky, preto na záver reprodukujeme pohľad na najväčší a najimpozantnejší pomník Milana Rastislava Štefánika od sochára Vojtecha Ihriského, ktorý stál v Považskej Bystrici.

IVAN JAMNICKÝ

www.nadaciamrs.sk

KRIŠTÁĽOVÉ KRÍDLO 2013

Kulturpark - zrekonštruované kasárne v Košiciach - Irakli Eristavi / zerozero. Foto: archív zerozero

Začiatkom nového roka si z novej budovy SND odnieslo Krištáľové krídlo dvanásť významných osobností a skupín Slovenska. Galavečer s pestrým programom odvysielala Slovenská televízia na Jednotke.

V roku 2013 bolo na ocenenie Krištáľové krídlo nominovaných 33 osobností v rôznych kategóriách.

V kategórii Architektúra boli nominované osobnosti: prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD., vedúci Katedry architektúry na Fakulte umení v Košiciach, za stavbu Rímsko-katolíckeho kostola Božieho milosrdenstva v Košiciach na sídlisku KVP. Ďalším významným počinom Petra Pásztora bolo vydanie monografie a organizovanie výstav o významnom košickom architektovi z medzivojnového obdobia, Ľudovítovi Oelschlegerovi.

Ďalej boli nominovaní Ing. arch. Peter Vitko a Ing. arch. Kornel Kobák, architekti z Atelieru AVK, za realizáciu administratívneho centra Reding 2 na Račianskej ulici v Bratislave. Tento objekt dotvára prvú časť komplexu Reding Tower1 v čistých jednoduchých formách elegantnou transparentnou architektúrou.

Ing. arch. Irakli Eristavi z ateliéru zerozero bol nominovaný za rekonštrukciu bývalých kasární v Košiciach, transformáciu vojenského areálu na Kulturpark v rámci projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry, ktorý poskytuje podmienky pre rozvoj širokej škály kultúrnych aktivít.

O laureátovi v kategórii Architektúra rozhodla porota v zložení Ján Bahna (predseda), Darina Lalíková, Ľubica Vitková, Ivan Masár, Iľja Skoček. Laureátom Krištáľového krídla za Architektúru sa stal Ing. arch. Irakli Eristavi.

V kategórii Medicína a veda si Krištáľové krídlo odniesol RNDr. Marián Janák, DrSc. Laureátkou v kategórii Divadlo a audiovizuálne umenie sa stala Táňa Pauhofová. Ing. Pavol Konštiak, PhD. získal Krištáľové krídlo v kategórii Hospodárstvo. V kategórii Publicistika a literatúra si Krištáľové krídlo odniesol rozhlasový publicista a moderátor Michal Tvarožek. Laureátom Krištáľového krídla v oblasti športu sa stal Peter Sagan. Michal Staško si prevzal Krištáľové krídlo za kategóriu Výtvarné umenie. V kategórii Filantropia Krištáľové krídlo získala Mariana Kováčová. V kategórii Hudba sa Krištáľové krídlo ušlo formácii Quasars Ensemble a v novej kategórii Rock Pop Jazz sa laureátom stal Richard Muller spolu so skupinou Fragile.

Mimoriadnu cenu za celoživotné dielo dostali dve osobnosti – doc. Ing. Peter Mihók, CSc., predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a spevák a skladateľ Miroslav Žbirka.

zdroj: tlačová správa

www.kristalovekridlo.sk

Ad: Aká je súčasná slovenská architektúra?

V úvodníku Fóra architektúry č. 5/2013, dvojmesačníku Spolku architektov Slovenska, sa kolega prof. Ján M. Bahna zaoberá súťažnými prehliadkami v oblasti architektúry na Slovensku. V rámci kritických postrehov sa venuje každej z nich (Cena Jurkoviča, Cena ARCH, Stavba roka, CE.ZA.AR). Osobitný priestor venuje súťaži CE.ZA.AR. Hneď v úvode nadväzuje na otázku v nadpise článku a poukazuje na spôsob, akým na túto otázku odpovedali autori diel nominovaných na cenu CE.ZA.AR 2013. Kolega píše „odpovede boli väčšinou nejasné, vyjadrené krčením ramien, špúlením úst a krútením hlavy“. Áno bolo to tak, ale nebolo to neschopnosťou architektov sa inak vyjadrovať, ale zámerom. Toto vyjadrenie bolo skutočne vopred obmedzené na mimiku a gesto, bez možnosti slovného vyjadrenia. Môžeme viesť diskusiu o správnosti takéhoto spôsobu, ktorý vzišiel tak trocha aj z hľadania istej neobvyklosti scenára. Ale už sme boli svedkami aj mnohých do éteru vypustených, nazvime to opatrne nešikovných, formulácií aj tých najtvorivejších spomedzi nás. Skúška schopnosti alebo neschopnosti vyjadriť sa inak ako slovom bola zaujímavým pokusom, kde mnohé gestá boli výrečnejšie ako slová.

Môžeme tiež viesť diskusiu, či je terajší mediálny spôsob odovzdávania ceny CE.ZA.AR správny. Odpoveďou môže byť, že jednou zo základných úloh Slovenskej komory architektov (ďalej len komora) zo zákona je o.i. „vykonávať osvetovú, propagačnú, popularizačnú... a informačnú činnosť“. Môj názor je, že je dobre, keď každá z uvedených súťažných prehliadok má svoje špecifiká a odlišnosti. Nemá ani praktický význam porovnávať ceny podľa počtu účastníkov. Vysoký počet prác v CE.ZA.AR-ovi je snáď aj dôsledkom skutočnosti, že súťažiaci finacovali len prezentačný panel a niektorí poštovné. Berme to tak, že každá súťaž má iný účel. Je preto aj pochopiteľné a asi aj dobré, ak sa v nich navzájom neopakujú víťazi. V tomto ohľade platí – čím viac tým lepšie, netreba sa vnímať konkurenčne.

Komora je profesijná organizácia a jej súťaž treba chápať ako prehliadku výsledkov, ktoré vznikli z výkonu profesie autorizovaného architekta. Spôsobilosť architekta nie je nijako obmedzená, niektorí vykonávajú činnosti širšieho spektra od urbanizmu po architektúru, iní sa špecializujú. Nepovažujme preto kategórie za „prejav anachronizmu“, ale za snahu priblížiť verejnosti (klientom...) široký okruh činností, v ktorých nachádza profesia architekta svoje uplatnenie. Poukázať na to je zvlášť dôležité v situácii, keď na spoločnom trhu pôsobia aj iné profesie a keď sa naša činnosť dehonestuje elektronickými aukciami. Naopak, je dobré, ak verejnosť vidí, že architekti navrhujú a majú realizácie rodinných domov, bytoviek, verejných a občianskych budov a vybavenosti, rekonštrukcií pamiatok, interiérov, ako aj tvorby vo verejnom priestore. Je dobré, ak spoločnosť ako náš zriaďovateľ vidí, že ich oceňuje porota s prevahou medzinárodného zastúpenia aj so zastúpením známej osobnosti z oblasti kultúry. Verejnosť sa dozvedá, že porota navštívila osobne každé dielo vytipované v širšom nominačnom výbere s možnosťou výkladu autora/ov na mieste diela. Až potom uzavrie nominácie a vyhodnotí víťazov v jednotlivých kategóriách.

Komora je zriadená zákonom a tak môžeme CE.ZA.AR-a vnímať aj ako istý spôsob verejného odúčtovania a prezentáciu činnosti autorizovaných architektov. Preto je vhodná aj verejná medializácia odovzdávania cien. A podľa môjho presvedčenia je práve z týchto dôvodov aj dobré, že je súťaž, na rozdiel od iných, založená na autonominačnom princípe, keďže je prehliadkou výsledkov výkonu profesie, kde sa o ocenenie autor uchádza. Tu by sa síce mohol systém prihlasovania zmeniť aj na kombinovaný, aby aj klienti a verejnosť mohli (so súhlasom autora) ako znak vyjadrenia svojej spokojnosti nominovať architektonické dielo.

Systém viacerých kategórií samozrejme môže znamenať, že nie vo všetkých sa dosiahol rovnako porovnateľný výsledok. To je isté riziko systému súťaže, vyššie uvedené dôvody, prečo by mala mať každá kategória na pódiu zastúpenie, však považujem za silnejšie. Kritika alebo verejnosť môžu výsledok následne slobodne komentovať.

Či bolo slabé obsadenie („minimum prihlásených prác“)? Aj keď 77 nie je až tak málo, z pohľadu počtu nominovaných diel sa to tak môže skreslene javiť. Viacerým sa nepozdávala redukcia len na dve verejne prezentované nominácie v niektorých kategóriách, ak aj v najmenej obsadenej kategórii bolo prihlásených najmenej 8 diel. To zbytočne vyvolalo dojem „nedostatku diel“.

Keď sme pri verejnosti – je skvelé, že môže tiež vyjadriť svoj názor a hlasovať. Cena verejnosti bola z pohľadu jej držiteľov možno vždy tou najvyššou, ako už raz aj odznelo, viac ako honorár – Jurkovič verejnosti. K tomu sa javí ako vhodný formát aj televízna obrazovka. Či má byť odovzdávanie ceny „šou“ alebo intelektuálskym podujatím? Žiaľ, pokiaľ sa uchádza architektúra o medializáciu v súkromnej alebo verejnoprávnej televízii, tam diktujú pravidlá iní. Na druhej strane populárna forma má istý význam, robí z architektúry (a architektov) uchopiteľnú a pochopiteľnú záležitosť. Hneď po ceremoniáli sa v zákulisí diskutovalo, či boli vtipy moderátorov na konto architektúry a architektov vhodné. Adela a Sajfa iste zašli na svoju obvyklú hranicu prijateľnosti, nie však ďalej. Každý máme v tejto veci inú citlivosť. Ak sa na vec pozrieme zo stránky, že verejnosť často vníma architektov ako nadutých elitárov a záporné postavy, bolo snáď aj dobré, ak sme vo vlastnej relácii dokázali akceptovať prvky, ktoré poukazujú na to, že aj architekti sú normálni ľudia, ktorí sa vedia zo seba aj zasmiať.

CE.ZA.AR, možno aj vďaka zvolenému spôsobu odovzdávania cien, je z roka na rok čoraz viac vnímaný odbornou i širokou verejnosťou, o čom svedčí aj publicita v médiách a mimoriadny počet pozitívnych ohlasov k uplynulému ročníku. Počkajme teda ešte s hodnotením na neskôr.

BOHUMIL KOVÁČ
člen SAS a SKA

SAS INFORMUJE

OZNAM

Členské príspevky 2014

Dovoľte, aby sme sa Vám aj touto formou poďakovali za Vašu priazeň a aktívnu účasť na činnostiach Spolku architektov Slovenska v uplynulom roku. V zmysle stanov SAS, obraciame sa na Vás s výzvou na uhradenie členského príspevku na rok 2014. Výška členského príspevku, schválená prezídiom SAS dňa 24.10. 2008, zostáva aj pre rok 2014 nezmenená, t.j. 50 € pre člena v produktívnom veku, 15 € pre študentov, 10 € pre dôchodcov a rodičov na MD.

Členský príspevok je treba zaplatiť najneskôr do 31.3.2014.
Členský príspevok môžete zaplatiť poštou, v pokladni SAS alebo na účet SAS vedený v Tatra banke, č. účtu 2662000033/1100 (IBAN: SK91 1100 0000 0026 6200 0033, BIC/SWIFT: TATRSKBX). Vo variabilnom symbole uveďte dátum Vášho narodenia v tvare ddmmrr a rok 2014, napr. dátum narodenia 31.3.1975 uvediete ako variabilný symbol 3103752014.

Do roku 2011 sme platiacim členom SAS v rámci členského príspevku posielali časopis Fórum architektúry. Prezídium SAS na svojom zasadnutí dňa 9.6.2011 rozhodlo, že od 1.1.2012 **bude SAS bezplatne zasielať členom SAS aj časopis Projekt, slovenská architektonická revue**. Podmienkou je však zaplatenie členského príspevku riadne a včas. Ak uhradíte členský príspevok po stanovenom termíne, doposielanie rozdistribuovaných čísiel nebude možné.

Ďalšie informácie:
02/54418608, 0903 614 474, e_sas@sasarch.sk

VÝZVA

2 % príspevok z podielu zaplatenej dane za rok 2013

Spolok architektov Slovenska, ako združenie so zameraním na popularizáciu architektúry a šírenie architektonickej osvety, podporovanie architektonického školstva, organizovanie výstavnej činnosti a odborno-vzdelávacích aktivít, reprezentáciu slovenskej architektúry doma aj v zahraničí, splnil všetky podmienky pre zápis do registra určených právnických osôb v Centrálnom registri prijímateľov pod registračným číslom: NCRls 52508/2013.

Obraciame sa preto s výzvou na všetkých architektov, ich profesných partnerov a priateľov architektúry, aby využili možnosť a venovali podiel zo zaplatenej dane občianskemu združeniu Spolok architektov Slovenska, fyzické osoby vo výške 2% a právnické osoby vo výške 1,5%.

Získané finančné prostriedky budú použité na vydávanie časopisov Projekt, slovenská architektonická revue a Fórum architektúry, organizovanie výstav, vydávanie katalógov a financovanie ostatných činností propagujúcich slovenskú architektúru doma aj v zahraničí.

Naše identifikačné údaje:
Obchodné meno alebo názov:
Spolok architektov Slovenska
Sídlo: **Panská 15, 811 01 Bratislava**
Právna forma: **Občianske združenie**
Identifikačné číslo prijímateľa – IČO: **00 178 471**

Ak sa rozhodnete darovať Spolku architektov Slovenska podiel z Vašej dane, môžete tak urobiť priamo v Daňovom priznaní k dani z príjmov za rok 2013, resp. ako zamestnanec vyplnením tlačiva Vyhlásenie o poukázaní sumy do 2% zaplatenej dane s priložením Potvrdenia o zaplatení dane z príjmov zo závislej činnosti.

Upozorňujeme na zmenu u právnických osôb. Ak právnická osoba v roku 2013, najneskôr však do termínu daňového priznania (zvyčajne do 31.3.2013), nevenovala príspevok na verejnoprospešné ciele inej organizácii najmenej vo výške 0,5 % z dane, tak môže v daňovom priznaní poukázať zo svojich daní len 1,5 % podiel. Ak však tak urobila, môže poukázať príspevok vo výške 2% z dane. Darovať možno aj viacerým prijímateľom, najnižšia suma je však 8,30 EUR.

50 rokov Ceny Dušana Jurkoviča

Cena Dušana Jurkoviča bola zriadená v roku 1964. Oceňujú sa ňou najlepšie diela slovenskej architektúry. V roku 2014 uplynie 50 rokov od jej založenia.

25 rokov Ceny Emila Belluša

V roku 2014 uplynie 25 rokov od zriadenia Ceny Emila Belluša, ktorou sa oceňuje celoživotné dielo najvýznamnejších osobností slovenskej architektúry.

ŠTUDIJNÁ CESTA

Miláno – Medzinárodná výstava nábytku 2014

Združenie Interiér-Výstavníctvo-Design pri SAS v spolupráci s cestovnou agentúrou ARS TOUR pripravujú študijnú cestu do Milána na Medzinárodnú výstavu nábytku – Salone Internationale del Mobile 2014 a ďalšie súbežné výstavy – EuroCucina/International Kitchen Furniture Exhibition, International Bathroom Furniture Exhibition, International Furnishing Accessories Exhibition, SaloneSatellite.

termín: 8. – 12. apríl 2014
trasa: Bratislava – Milano – Padova – Graz – Bratislava
cena: 285,00 € /osobu (vrátane DPH) – obsahuje: dopravu luxusným zahraničným autobusom (WC, video, bufet), 3x ubytovanie na 2/2 izbách s raňajkami, sprievodcu, komplexné cestovné poistenie a občerstvenie počas cesty
cena pre študentov: 232,00 € /osobu, pri ubytovaní na 4 posteľových izbách***

Vážni záujemcovia o študijnú cestu sa môžu prihlásiť zaslaním svojich kontaktov organizátorom:

Mgr. M. Horváthová (ARS TOUR):
02/3964 4626, 0905 128 073, maria_horvathova@nextra.sk
Ing. arch. Rudolf Melčák
tel., fax: 02/6382 0492, 0903 477 677, archid@chello.sk

VÝSTAVA

XI. Svetové fórum mladých architektov – Košice 2013

Na základe iniciatívy Spolku architektov Slovenska a Medzinárodnej rady francúzskych architektov (CIAF) v spolupráci s Medzinárodnou federáciou mladých architektov (FMJA) usporiadalo mesto Košice v júli 2013 na pôde Technickej university v Košiciach 11. Svetové fórum mladých architektov – medzinárodnú konferenciu a workshop na tému „Prinavrátiť rieku mestu – mestské premeny". Udalosť získala podporu aj od Medzinárodnej únie architektov (UIA).

Tridsiati mladí architekti z rôznych kútov sveta priniesli nové pohľady na možnosti revitalizácie nábrežia Hornádu. Výsledky ich spolupráce predstaví výstava v Galérii architektúry SAS.

Výstava potrvá do 14.3.2014.
Galéria architektúry SAS, Panská 15, Bratislava

VÝSTAVA

Hravý architekt

Cieľom projektu Hravý architekt je predstaviť deťom zo základných škôl architektúru, začať ich vychovávať k jej vnímaniu, oboznámiť ich s profesiou a prácou architekta, vysvetliť im, čo je architektonické dedičstvo a prečo je dôležité sa o neho zaujímať a starať.

V roku 2013 mali deti na 20 českých školách za úlohu výtvarným spôsobom stvárniť zaujímavé architektonické pamiatky ich mesta. Najlepšie detské práce (spomedzi 600 zúčastnených) na tému „Pamiatky môjho mesta" boli vystavené na výstave v Jiřskom kláštore na Pražskom hrade. V marci 2014 poputujú do Bratislavy, kde ich verejnosti predstaví Galéria architektúry SAS. Výstavu organizuje Správa Pražského hradu, Czech Architecture Week a Spolok architektov Slovenska.

vernisáž: 19.3.2014 o 16:00
20.3. – 17.4.2014
Galéria architektúry SAS, Panská 15, Bratislava

KONFERENCIA A VÝSTAVA

Architekt EUGEN KRAMÁR

Výstava a konferencia k 100. výročiu narodenia architekta Eugena Kramára. Udalosť sa uskutoční vďaka podpore Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR) a pod záštitou Františka Palka, štátneho tajomníka MDVRR SR. O programe konferencie budeme informovať na www.sasarch.sk a v nasledujúcom čísle časopisu.

konferencia: 24. apríla 2014, 13:00 – 17:00
SAS, Sieň D. Jurkoviča
Panská 15, Bratislava

výstava: 24.4. – 7.5.2014
Galéria architektúry SAS, Panská 15, Bratislava

VEĽTRH

Veľtrh stavebníctva CONECO

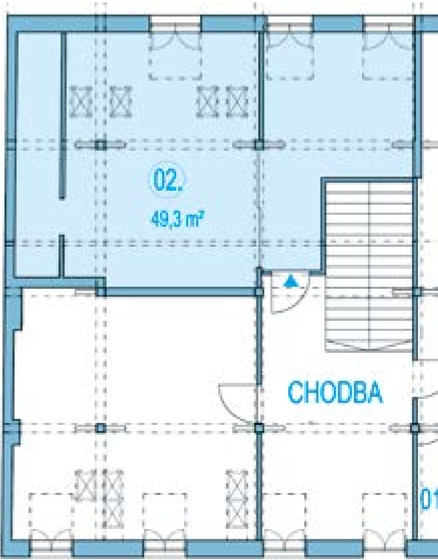
Tohtoročný veľtrh stavebníctva CONECO bude venovaný energeticky úspornej výstavbe. Predstaví spôsoby efektívneho zatepľovania, výhody drevostavieb, zabudovanie okien v ultranízkoenergetických budovách, možnosti úspory na energiách, či využitie prírodných priemyselne upravených materiálov ako sú korok, celulóza, drevovlákno, vlna a konope pri obnove vidieckych domov. Aktuálnym otázkam stavebníctva budú venované prednášky a semináre, napríklad na tému implementácie európskej smernice o energetickej efektívnosti.

Salón architektúry, ktorý mal v minulom roku na veľtrhu stavebníctva CONECO úspešnú premiéru, bude pokračovať aj v tomto ročníku. Súčasťou prezentácie architektúry budú popri iných aj výstavy Spolku architektov Slovenska - Cena Dušana Jurkoviča 2013, Cena Emila Belluša 2013 a Cena ZUUPS 2013.

26.3. - 29.3.2014
Incheba Expo, Bratislava
www.incheba.sk

PONUKA

Prenájom priestorov SAS v Balassovom paláci

SAS ponúka na prenájom priestory na exkluzívnej adrese v úplnom centre mesta – v krásnej historickej budove Balassovho paláca na Panskej ulici 15 v Bratislave. Na prenájom je veľkorysý podkrovný priestor na 4. poschodí s celkovou výmerou 50 m², ktorý môže slúžiť pre kanceláriu, ateliér a pod.

Nájomné za mesiac: 8 eur + služby 3,5 eur/m².

info: Ján Gehri – 0903 725 713
alebo osobne v Kancelárii SAS, Panská 15, Bratislava

JUBILEÁ

FEBRUÁR 2014

1. 2. 1944	Marian HANZALÍK	BRATISLAVA	70
17. 2. 1934	Štefan IZAKOVIČ	BRATISLAVA	80
17. 2. 1959	Juraj ZVĚDĚLÍK	TRENČÍN	55
20. 2. 1954	Antónia RYŠAVÁ	BRATISLAVA	60
23. 2. 1954	Dušan VOŠTENÁK	ŽILINA	60
28. 2. 1934	Miroslav MIŠKOLCZY	NITRA	80
28. 2. 1959	Lívia FORMÁNKOVÁ	NITRA	55

FEBRUÁR 2014

1. 3. 1954	Július FACUNA	DOLNÝ KUBÍN	60
2. 3. 1964	Katarína KRISTIÁNOVÁ	CABAJ – ČÁPOR	50
8. 3. 1954	Ján ŠELEPÁK	BRATISLAVA	60
11. 3. 1949	Viera ŠOTTNÍKOVÁ	MARTIN	65
12. 3. 1949	Alexander VÁGNER	ZVOLEN	65
14. 3. 1949	Ľudovít GODÁNY	BRATISLAVA	65
15. 3. 1944	Michal BORGUĽA	NITRA	70
17. 3. 1949	Slavomír CHORVÁT	BRATISLAVA	65
21. 3. 1939	Jozef SCHUSTER	BRATISLAVA	75
22. 3. 1949	Milan SCHWARZ	KOMÁRNO	65
22. 3. 1959	Eva VOJTEKOVÁ	MARIANKA	55
27. 3. 1954	Oľga BABJAKOVÁ	BRATISLAVA	60
28. 3. 1954	Gabriel SZALAY	PRIEVIDZA	60

Srdečne blahoželáme

DOMÁCE UDALOSTI

KONFERENCIA

Voda a mesto BROWNFIELDY

Fakulta architektúry STU v Bratislave vyzýva na prihlasovanie príspevkov na konferenciu s medzinárodnou účasťou Voda a mesto - brownfieldy, v rámci projektu Medzinárodného vyšehradského fondu „MobEx 2013 - 2014. Water and City - Brownfields", o problematike brownfieldov nachádzajúcich sa v kontakte s vodou (vodný tok, vodná plocha) v krajinách V a možnostiach ich revitalizácie vo vybraných urbánnych a krajinných štruktúrach.

prihlasovanie príspevkov: do 20.3.2014
kontakt: rosto.ondrus@stuba.sk

konferencia: 12.5.2014
Fakulta architektúry STU
Námestie Slobody 19, Bratislava

www.mobex2013.weebly.com, www.fa.stuba.sk

SÚŤAŽ

Nebúrať, ale obnoviť

Občianske združenie ArTUR vyhlásilo súťaž Nebúrať, ale obnoviť, ktorej cieľom je šíriť myšlienku, že tradičné domy sú hodnotné a netreba ich búrať. Do súťaže môžu prihlásiť majitelia tradičné vidiecke domy na Slovensku, postavené do roku 1950, ktoré môžu byť aj neopravené a ich pôvodný charakter je z väčšej časti zachovaný. Vylosovaní výhercovia môžu získať zdarma konzultácie s odborníkom (v hodnote 100 eur) a manuál ako dom obnoviť. Vyplnenú prihlášku do súťaže spolu s dvomi fotografiami domu je potrebné poslať na adresu neburataleobnovit@gmail.com najneskôr do 1. apríla.

Prihlasovanie do súťaže: do 1.4.2014
Zlosovanie prihlásených domov: 17.4.2014

www.ozartur.sk/aktivity/projekty/sutaz

VÝSTAVA

MAYA SCHWEIZER Edit Seeshow's notes

Nemecká umelkyňa Maya Schweizer pracuje s videom, fotografiou a inštaláciou. Zaujíma sa o urbánny priestor, ktorý má nevyhnutný vplyv na jej myslenie, pohyb a vnímanie. Skúma urbánne scenérie – verejné priestory, budovy, architektúru, ktorá v sebe nesie nánosy traumy (pamätníky). Na výstave „Edith Seeshow's Notes, Bratislava" predstaví tri filmy, ktoré realizovala počas svojich ciest po svete a v ktorých hľadá spôsoby, ako čo najautentickejšie ukázať alebo prerozprávať históriu. Na výstave predstaví aj video „A Memorial, a Synagogue, a Bridge and a Church" (2012), v ktorom sa zameriava na bývalé Rybné námestie v Bratislave. Kurátormi výstavy sú Dorota Kenderová a Jaroslav Varga.
Výstava vznikla s podporou Goethe-Institut Bratislava.

28.2. - 28.3.2014
Galéria HIT
Hviezdoslavovo nám. 18 (vo dvore), Bratislava

www.galeriahit.com

KONFERENCIA

Učiteľská konferencia 2014 Metodika ateliérovej tvorby

Tretí ročník Učiteľskej konferencie na FA STU sa bude venovať metodike výučby ateliérovej tvorby. Kľúčové príspevky prednesú garanti študijných programov a garanti nosných ateliérov. Všetci vyučujúci sformulujú vlastné metodické minimum, ich texty budú k dispozícii na internetovej stránke FA STU. Hlavné príspevky budú publikované vo fakultnom časopise ILFA. Na konferencii vystúpia s príspevkom o svojom pohľade na výučbu v ateliéroch aj zástupcovia študentskej obce FA STU.

28.3.2014, 9:00 - 18:00
Aula Emila Belluša
Fakulta architektúry STU
Námestie Slobody 1, Bratislava

www.fa.stuba.sk

VÝSTAVA

ARCHITEKTÚRA A VÍNO v Strednej Európe

Medzinárodná putovná výstava predstaví fenomén rozvoja súčasných vinárstiev stredoeurópskeho regiónu vo vzťahu k súčasnej architektúre. Dokumentuje najzaujímavejšie vinárstva v strednej Európe, ktoré spĺňajú kritériá inšpiratívnej architektúry podľa súčasných trendov a ktoré sú jedinečné vo svojej vinárskej produkcii aj v architektonickom stvárnení výrobných prevádzok.

Tradičné vinárstva v súčasnosti budujú svoje nové výrobne v spolupráci s poprednými európskymi architektmi, ktorí svojimi stavbami vedú dialóg s géniom loci. Ukážku zážitkovej architektúry, ktorá sa stáva dôležitým nástrojom rozvoja a prezentácie tradičných vinárskych oblastí stredoeurópskeho regiónu.

Výstavu pripravila Galéria Jaroslava Fragnera v spolupráci s designfactory.

23.4. – 18.5.2014
designfactory
Bottova 2
811 09 Bratislava

www.wine-architecture.eu

VÝSTAVA

ANTON FIALA Galéria svet

Srdečne Vás pozývame na výstavu fotografií Antona Fialu z jeho novej monografie Galéria svet. Kurátorom výstavy je Marián Pauer.

Výstava potrvá do 30. júna 2014
Slovenské národné múzeum
Vajanského nábrežie 2, Bratislava

ZAHRANIČNÉ UDALOSTI

VÝSTAVA

SPÄTMODERNE SLOWAKEI: Gebaute Ideologie

Ďalšia výstava z radu „Architektur im Ringturm", predstaví slovenskú architektúru neskorej moderny a jej vzťah k totalitarizmu. Neskoromoderné Slovensko: Postavená ideológia ho skúša vysvetliť na siedmych prípadových štúdiách, dokumentovaných dobovým archívnym a fotografickým materiálom zo slovenských zbierok, napr. aj fotografiami od významných fotografov Müllera, Petráša, Šimončíka a Kállaya, a tiež fotoesejou Olje Triašky Štefanovič z r. 2012 – 2013. Teoretické texty v katalógu k výstave prehlbujú problematiku a prinášajú závery dvoch aktuálnych výskumných prác na FA STU na tému slovenskej neskorej moderny.

11.2. – 14.3.2014
Ausstellungszentrum im Ringturm
Schottenring 30, Wien
www.vig.com

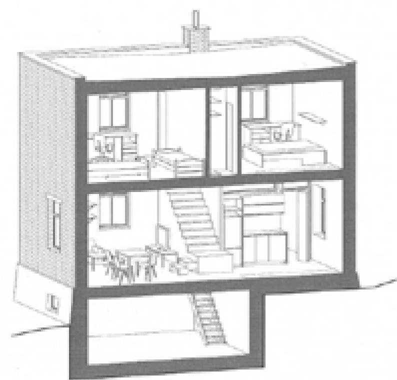
VÝSTAVA

Můj baťovský domek

Jitka Ressová prezentuje súčasné úpravy baťovského bývania v Zlíne a konfrontuje niekdajšie zámery tvorcov s novými požiadavkami a predstavami, ktoré na bývanie kladú súčasní obyvatelia. Výstava predstavuje vybrané podarené a v nejakom ohľade zaujímavé rekonštrukcie rôznych typov baťovských domov. Obmedzenia, či už priestorové alebo dané reguláciou, nemusia byť nutne obmedzením v individuálnom a kreatívnom využití obytného priestoru. Devätnásť rekonštrukcií na prehľadných schémach a pôdorysoch doplňujú fotografie Libora Stavjaníka, ktoré dokresľujú vnútornú atmosféru bývania a obraz zo života v dome. K výstave vyšiel rovnomenný katalóg.

27.2. – 12.04.2014
Galerie UM
UMPRUM (VŠUP)
Nám. Jana Palacha 80, Praha

www.vsup.cz/galerie-um

VÝSTAVA

Think Global, Build Social!

Výstava, ktorú spolukoncipovalo viedenské Architekturzentrum (AzW) a Nemecké múzeum architektúry (DAM), spytuje spoločenskú zodpovednosť súčasnej architektúry. Výstava predstaví aktuálne príklady alternatívnej, sociálnej a angažovanej architektúry, ktorá sa snaží s malými finančnými nákladmi ale s veľou kreativitou a iniciatívnosťou zlepšiť životné podmienky ľudí v menej privilegovaných oblastiach sveta. Kurátor Andres Lepik vybral 22 príkladov (medzi nimi školy, verejné priestory a obytné budovy), ktoré často vyvstali zo spolupráce medzi budúcimi užívateľmi a využívajú lokálne stavebné tradície.

15.3. – 30.6.2014
Architekturzentrum Wien – Alte Halle
Museumsplatz 1 – MQ, Wien

www.azw.at

KONFERENCIA

reSITE 2014 Mestá a krajiny novej ekonomiky

Medzinárodná multidisciplinárna konferencia reSITE bude opäť slúžiť ako platforma pre výmenu nápadov a skúseností z rozličných svetových veľkomiest v oblasti architektúry, politiky, financií a občianskej participácie. reSITE pravidelne dokazuje, že politici, developeri, finančníci, architekti i zástupcovia verejnosti dokážu spoločne diskutovať o mestskom rozvoji a plánovaní a prispieť tak ku kvalitnému a pozitívnemu výsledku. Konferencia reSITE v roku 2013 privítala viac než 550 hostí zo štrnástich krajín. Vo svojom ďalšom, v poradí treťom ročníku, opäť ponúkne jedinečný program s prezentáciami najlepších svetových odborníkov v mestskej ekonomike, plánovaní a rozvoji.

Na konferenciu je potrebné sa vopred registrovať na www.resite.cz. (Odporúčame sa registrovať čo najskôr, o konferenciu je veľký záujem.)

19. – 20.6.2014
Fórum Karlín, Praha

www.resite.cz

reSITE

PODUJATIA UIA

123. zasadnutie Rady UIA
6. – 7.2.2014, Instanbul (Turecko)
uia@uia-architectes.org

4. medzinárodné sympózium
Architecture – City Making – Political Economy
7.– 9.3.2014 Sydney (Austrália)
www.be.unsw.edu.au/utzonsymposium

UNESCO-UIA

Zasadnutie Rady pre architektonické vzdelávanie
Zasadnutie Komisie UIA pre vzdelávanie
21. – 22. 3. 2014, Paríž (Francúzsko)
uia@uia-architectes.org

PODUJATIA IFLA, EFLA

Medzinárodná výstava Garden Flora 2014
25.– 27. 4. 2014, Riga (Litva)

www.bt1.lv/df

KONFERENCIA

Pružnosť v územnom a regionálnom rozvoji

Medzinárodnú konferenciu „Resilience in Urban and Regional Development: From Concept to Implementation" (Pružnosť v urbanizme a územnom a regionálnom plánovaní: Od koncepcie k realizácii), ktorej témou bude objasnenie si nového, aktuálneho aspektu reziliencie/pružnosti v urbanistickej tvorbe a územnom a regionálnom plánovaní organizujú nemecké inštitúcie Leibnitzov inštitút ekologického rozvoja miest a krajiny (IOER) v Drážďanoch, Technická univerzita v Drážďanoch a ARL – Akadémia pre výskum v oblasti priestorového rozvoja a územného plánovania v Hannoveri.

Na rozdiel od trvalej udržateľnosti, ide o pružnosť (rezilienciu) vo vzťahu k schopnosti ekosystémov vyrovnať sa so šokmi a katastrofami, pri udržaní si čo najväčšieho rozsahu jednotlivých ťažiskových funkcií v systéme. Ide teda o multidimenzionálnu schopnosť územia (miest, regiónov) rátať a vysporiadať sa aj so stresovými situáciami ovplyvňujúcimi rozvoj územia. Dôležitý je rozvoj nielen kľúčových a odolných štruktúr, ale aj existencia regionálneho systému s vysokou úrovňou adaptívnej kapacity. To znamená, že sa štruktúry a celkový systém dokážu aktívne prispôsobiť zmenenému rámcu novovzniknutých, neštandardných podmienok dotknutého územia.

Pružný mestský región je charakterizovaný špecifickými schopnosťami, ktorých základom je ekologická, ekonomická a sociálna integrita.

Cieľom konferencie je analyzovať metodické princípy koncepcie pružnosti/reziliencie, ako aj počítať s ich použitím v teoretickom ako aj praktickom kontexte, definovať ich parametre (zložky, determinanty) a predložiť rozličné varianty výskumu perspektívy tejto pružnosti. Aplikácia a empirické skúmanie regionálnej a mestskej (urbánnej) reziliencie vychádza z ich potrieb, ktoré prinášajú nutnosti riešenia neočakávaných situácií. Nevyhnutné je prednostne stanoviť ukazovatele a postupy merania tejto koncepcie i jej strategické odporúčania, smernice pre konkrétne akcie, úlohy a postupy jednotlivých účastníkov plánovacieho procesu a rozvoja územia. Konferencia poskytne pri rokovaniach v pléne ako aj v štyroch tematických sekciách priestor pre prediskutovanie kľúčových, doteraz úplne neobjasnených otázok tejto koncepcie.

Medzi prednášajúcimi sú odborníci z vyše desiatky krajín; zo Slovenska vystúpi v sekcii „Témy a perspektívy koncepcie regionálnej a mestskej pružnosti" prof. Ing. arch. Maroš Finka, PhD. zo Slovenskej technickej univerzity.

Treba uviesť, že v poslednej dekáde sa diskutovalo už na rozličných úrovniach o tejto koncepcii aj na úrovni špecifických podmienok miest a regiónov, čím sa v mnohých oblastiach už posunul vývoj tejto problematiky. V súčasnosti sa v akademických i politických kruhoch a medzi odborníkmi v rozhodovacej sfére diskusie sústreďujú na otázky aké znaky a parametre má reziliencia/pružnosť v mestách a regionálnom prostredí, ako sa majú vyvíjať praktické nástroje, merateľnosť a empirická verifikovateľnosť tohto nového a dosiaľ málo prebádaného smeru v konkrétnych podmienkach miest a regiónov.

Poznámka: Téma konferencie si vyžaduje ešte stanoviť odborný terminologický ekvivalent slova resilience v slovenčine. Zatiaľ používame obidva termíny: pružnosť ako aj reziliencia.

Z materiálov konferencie pripravil JURAJ SILVAN

27. – 28.3.2014
Konferenčné centrum Reinhardtstraßenhöfe
Reinhardtstraße 12 – 14
101 17 Berlin

www.dlgs-dresden.de/konferenz-2014

Cena Dušana Jurkoviča
bola zriadená v roku 1964.
Oceňujú sa ňou najlepšie diela
slovenskej architektúry.

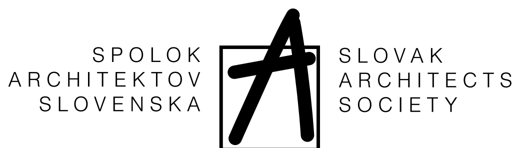

V roku 2014 uplynie 25 rokov
od zriadenia Ceny Emila Belluša,
ktorou sa oceňuje celoživotné dielo
najvýznamnejších osobností
slovenskej architektúry.

Spolok architektov Slovenska ako združenie so zameraním na popularizáciu architektúry a šírenie architektonickej osvety, podporu architektonického školstva, organizovanie výstavnej činnosti a odborno-vzdelávacích aktivít, reprezentáciu slovenskej architektúry doma aj v zahraničí sa obracia s výzvou na všetkých architektov, ich profesných partnerov a priateľov architektúry, aby využili možnosť a venovali podiel zo zaplatenej dane občianskemu združeniu Spolok architektov Slovenska, fyzické osoby vo výške 2% a právnické osoby vo výške 1,5%.

Získané finančné prostriedky budú použité na vydávanie časopisov Projekt, slovenská architektonická revue a Fórum architektúry, organizovanie výstav, vydávanie katalógov a financovanie ostatných činností propagujúcich slovenskú architektúru doma aj v zahraničí.

Ak sa rozhodnete darovať Spolku architektov Slovenska podiel z Vašej dane, môžete tak urobiť priamo v Daňovom priznaní k dani z príjmov za rok 2013, resp. ako zamestnanec vyplnením tlačiva Vyhlásenie o poukázaní sumy do 2% zaplatenej dane s priložením Potvrdenia o zaplatení dane z príjmov zo závislej činnosti.

Naše identifikačné údaje:

obchodné meno: **Spolok architektov Slovenska**

sídlo: **Panská 15, 811 01 Bratislava**

právna forma: **Občianske združenie**

identifikačné číslo prijímateľa (IČO): **00 178 471**

registračné číslo v Centrálnom registri prijímateľov: **NCRIs 52508/2013**

ďalšie informácie: 02/5441 86 08, e_sas@sasarch.sk